

کند هار

سماو مېنځ
۱۳۴۹ هـ

د حضرت سرور کائنات (ص) د خرقې مبارکې تاریخي ودانۍ چې زموږ
د هندین او دیانت پالونکي ټولواک همایوني معظم اعلیٰ حضرت
په امرالهدایت لې د کاشی کاری، میناتورۍ، خطاطۍ او د
ترمیم لوړ کارونه شروع شوي دي پدې عکس کښي د دغه
مقدس زیارت د ښکلي ودانۍ ختیځه برخه لیدل کیږي
«لور تفصیل لې په اتم مخ کی»

۱۳۴۹ امروزی کال و لری ۲ مباحث

خرقه مبارک

به کندهار گنجی و حضرت
سرور کائنات رسول اکرم (ص)
مبارکه خرقه جیی ددغه مقدس
زیارت دودالی ۱۵ اعمار کار و
لوی احمد شاه بابا دؤمامداری

به عمر کی شروع اوپه وروسته
 کی پها تکمیل شو په اوښو
 وختو کی دغه ودانۍ د چاپېښې
 عوامو له کبله د نریم وړ مرکز بهان
 وه مجل د آرمو د متمدن او اسلام

خوبنولکی پولواک همایونی
معظم اعلیٰ حضرت په امر او هدايت
سره لي د کاشي کاري، د پښتو نوري
د نړیوم او د خطاطي او پښتانه
کاري د شکر لاکاروله په ۱۳۴۳ کال

کی شروع او پہ ۱۳۴۹ سال کی
پہ لی عنقریب کار وہابی لہ
ورہ پوری ۔

کوم موادچی ددغی ښکلی او
تاریخی ودانۍ وښکلا نه شي سړاو
سامان پخپلي دی هغه ددغی

ودانی به دهانه او د پاند نیو پر خو
کی د خطاطی کار دی چی د
مبارکو سورتونو ایکل نی به
جلی خط سره دستاینی وړدی
چی د اهدام داغاستان د خطاطی

به فن کی داسلام دمدنیت
دشهریر روپہ نمونہ گہل
کیوری ددغو کندیجولہ مشی
دکندھار دخلکو دخطاطی
هشری ذوق نہ تر اسامہ دای دی

بلدا جي ددي مقدسي
ودائي ٻڪلاڻ هر ليدونگي
نظر ور جا پوي مقدسي وداي
کڻي درخام د ڏهر وڪار

دی چپی دحکا کی او مھماری
 به فن کی ددی هر مرینی
 ویری نوعیت او نجات چپی
 دجلا او ینکالاه لقطه نظره
 نی لری ممتازه امونه بلبل
 کپوری .

دحکا کی دصنعت دغه
دول کارچی بخوا دلاسی
صنایعو به لپ کی رانی او
اوس دمتبوعه حکومت به
خاصه توجه لی مواد دصنعتی

لو بود سنگاوی به وسیله د
هلمند درخام د صنعتی
مؤسسی یعنی د حجاری د
فارینگی نه خوانهیه گیری

بدي برخه كي د نوموړي
مؤسسي همكاري د يادوني
وړ ده.

د مېخاتوري څڼ چي د
افغانستان د لرغونو مدنيتو

د تاريخ په ټولو پيلو او دواړو
کي ئي مخالفتي دورې
آيري کړيدي او تل ئي په
ځينو حفریانو کي ددې
هيواد د ملت تاريخي
عنلمت راژوندي کړيدي او

اوس ئى ھم يەكۈر ان ھ و
كى ددى بىكلى ھىر ار غو ئى
او پەزى ھ پورى ئىخى لىدل
كىرى د نە ھم دوى مەد سى
ودانى د كەندى د د نى

برخی او تحین و رواه او
هینا توری، خطاطی او
رنگ آمیزی کار و له چه ۶۴
کاله دمنه یوه انداز د تکمیل
شوی و و او س بشپړ او پوره

رنگونه ای به هنری صورت
سره بیره تازه شول چی د
طلائی مخمور به شان دهوده
کاری اولازك کاری نه حیده

دومره په زړه پورې دی چې
هر کتولکې په حورت کې
اچوی نو اوس چې د دی
متیر کې د دالې د ارموم چاری
مخ پر بشپړېدو دی پر تو او

مسلمانان و اسلام در بنو نکر
و کبر و خصوصاً در کددهار
پر بناریانو چی قل دده
مقدس زیارت لپاره راعی

دالازمه دهچی ددغه مقدس
او متبرک کتبی های به سائمه
کی نورهم به مادی او
ممنوق لحاظ سهیم او خپله
ملی او اسلامي وجهه به نه
همدی لاری خضه و سر نه

ورسوی خو دیوی کپی
روحيی دهمکاری نه لپاری
ددغی فلسفی ودالی داورو
ملحدانواو پارک کار لکه
خندگی چی پتالی تکمیل او
نورهم مزین کسره شی .

18 APR 2005

6 CONTINUATION OF F

دامتياز خاوند : د طلوع افغان لشرافي مؤسسه
مؤل هديره : زلمي (بارك)

گفتاور

کائنات پر

مہاشعفی خیر ولہ

یہ گنہگار کی [۲۸] افغانی

ادبی، تاریخی، اجتماعی، علمی

وہیواد پہ داخل کی (۴۲) د

اداره: شهید انوار

پہلے جان لیوہیوادو کی پوچھال

دولت سبھی کا ال ۱۴۴۹

دیوولسم کالی اتمہ کینہ

دایم میثاق

۱۳۴۹ لمریز کال

پر ۱۴۴۰

ددي گنهي مضا مين

مخ	۱	مخ	۱	خرقه مبارک
مخ	۲	مخ	۲	دملگر و ملتود بر ائستلو پنجه و یشتم تلین
مخ	۳	مخ	۳	دملگر و ملتود موسی دمنج نه را تلو کال
مخ	۴	مخ	۴	په پو لنه کی دمنج تو افکار و اغیزه
مخ	۵	مخ	۵	افکار
مخ	۶	مخ	۶	دخرقی مبارکی سوابق
مخ	۷	مخ	۷	مرحوم صوفی عبدالحمید
مخ	۸	مخ	۸	دلاس لیکک محقه دباطنی پو تو اسرار عرک
مخ	۹	مخ	۹	خلکک او شاعر
مخ	۱۰	مخ	۱۰	د ادب و دی
مخ	۱۱	مخ	۱۱	د وطن صالح زوی
مخ	۱۲	مخ	۱۲	متضاد ژوند
مخ	۱۳	مخ	۱۳	د لویا نو خبری
مخ	۱۴	مخ	۱۴	ابن عساکر
مخ	۱۵	مخ	۱۵	ارامی لیک او ارامیان
مخ	۱۶	مخ	۱۶	ارسطو او دهغه فلسفی معضلی
مخ	۱۷	مخ	۱۷	دالما سو اصلیت او ماهیت
مخ	۱۸	مخ	۱۸	د بعلبک شاعر
مخ	۱۹	مخ	۱۹	د کندهار مجلی د مؤسسه خوسره یو دوی بهری د یشتمی دریم مخ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

د ملګرو ملتو د پیرانستلو پنځه ویشتم تالین

د ۱۹۴۵ زېږيز کال د اکتوبر په ۲۴ نېټه چې د عيسوي کال د اکتوبر په ۲۴ نېټه سره برابر ده د ملګرو ملتو د ستري جهاني او بين المللي موسسې د پرانستلو لويه او تاريخي ورځ ده.

داوس له پنځه وېشت کاله دمخه په نړۍ کې د جګړې دمخنيوي اجتماعي عدالت، مساوات او سولې د ټينګولو، خپلواکۍ او بشري حقوقو د راژوندي کولو، استعمار او استعمار د منځه وړلو او د ټول عالم بشريت د لوړتيا لپاره د هوساينې په منظور د سترو

هيوادونو د عدالت غوښتونکو حق پېنو او بشر دوستو انسانانو د نېک تدبير او خير غوښتنې له مخه د ملګرو ملتو د جهاني موسسې د پرانستلو دلاري د ټولو انسانانو ترمنځ کلاک اتحاد او

يووالي راغې او د ټولې غوښتل چې د ټولې نړۍ د انسانانو په ګډون يوه داسې بين المللي موسسه جوړه کړي چې د (جامعه ملل) تر پخواني ټولنې ډېره مجهزه پياوړې او د انسانانو په

دردو خوږل شي کوم چې تر دوهمې نولې جګړې، دمخه په نړۍ کې موجوده وه او دهغه وخت د مخنيو لويو هيوادونو لکه ايټاليې او داسې نورو له خوا د جاساسانه ملاتړات مات شول او په نتيجه کې دوهم عمومي جنګ منع ته راغې د ترخي خاطرې او پخواني پني اجرې له کبله د ملګري ملتو سخت پرخوا شول

د يوې خوالې د غږېتوب په منلو سره ورځ په ورځ د دغې جهاني موسسې حقيقت قدرت صلاحيت او ارزښت زيات کړ او د بېلې خوالې د اوښودله چې د نړۍ بېل بېل ملتونه او انسانان کولای شي د بېلو بېلو غږيدو افکارو ملتونو او عليه اجتماعي او سياسي رژيمونو باوجود خپل جنجالونه کړي کيچونه او سخت اختلافونه د سولې په توګه د خبرو د لاري حل کړي او په نړۍ کې پوره امنيت جوړ او انسانان د هوساينې او نېک مرغي ژوند سر ته ورسوي. د ملګري ملتو لويه جهاني موسسه او د هغې لوی ارکانونه:

لويه اسمبله، د امنيت شورا اقتصادي او اجتماعي شورا، د قېمومت مجلس بين المللي عدلي محکمه او دارالانشادي.

لومړی عمل په سان فرانسيسکو کې د نړۍ د پنځوسو هيوادونو له خوا منع ته راغله چې وروسته ورو ورو نور هيوادونه هم د هغې په غږېتوب ومنل شول او اوس نې شمېر يوسلو غليرو پښتو ته رسېږي.

د نړۍ دوو لومړۍ او په توره بيا دوهمې

ستري جهاني جګړې انسانانو ته زيات مادي او معنوي درانه زيانونه ورسول، بدغو جګړو کې د يوې خوا په مليو او انسانان (نارینه او پښې) ووژل شوه، او د بېلې خوا د نړۍ د مادي

او معنوی پرمختګ او انکشاف په لار کې د
مشرقي انسانانو فعالیت او مجاهدت لخوا پر
لخوا ودرېده بلکه نور هڅه هیوادونه او
انسانان چې جنگي ته نه وه داخل سوي په
تنگ سول، د لږي والو اقتصاد صنعت او تجارت
سدوزو کې پیلو پیلو ناروغیو، قدر بیکاري او

د جنگي وېري انسانان سخت تهدید او په عذاب
کېل او هغو یوې داسې معتدري موسسې ته
ضرورت درلود چې د ټولې نړۍ د لویو او
وړو، پرمخ تللو او مخ په انکشافو خپلو او
هېوادو نمایندګان ګاونډي وکړي چې
د انسانانو ترمنځ جنگي ته منع یوې سوله
ټینګه کړي، بشري حقوق راز وندی او د هغو

پراتېو او بالدي د مله مو پیلې کې کښېږدي او
د ټولو پخوانیو زیانو نو جبره به وکړي.

دغې جهاني موسسې په خپل پیل کې ویش
کلنې عمر کې انسانانو د نیک مرغي،

هوساينې او خوشحالي له پاره په زړه پوري
او ګټور اقدامات وکړل، زياتې مستعمرې
پې خپلواکې کړې او غواړي چې د استعمار
ټکر د مخکې له سر هڅه پېښې ټول کړي خو

خپله یې نړۍ ته د یوې بلې سختې او وېرې
خطرناکې جنگي هڅه نجات ورکړ او اوس
هم لوی جنجالونه په مخ کې لري، په هغو
ټولو کې د عمومي بې وسلې کولو، اتومي
او نورو د ټول خطرناکو وسلو د منع وېل

شامل دي.

افغانستان د دغې ستري بین المللي
موسسې پورې تړلې او وفادار غړی دی، زموږ
هیواد په هر وخت کې د ملګرو ملتو د سترو

اساساتو او بهترینو بشري مقرراتو پیروی
کړي او کوی یې او په دې ټول دیوې خوا د
خپلو هیوادوالو د نیک مرغي د پاره د ملګرو
ملتو د ګټورو پروګرامونو هڅه استفاده
کوي او د بېلې خوا د دغې د حمایت د لارې د

نړۍ سولې او امنیت ته ګټه رسوي.

نن چې د ملګرو ملتو د جهاني موسسې د
پراختیا ورځ ده موږ د نورو نړۍ والو په څېر
دغه سترو ورځ نمانځو او د دغې د خدمتو

ستاينه کوو او باور لرو چې د دغې په تداویر
او فعالیت به له نړۍ هڅه جنگي او داسې نور
جنجالونه ورکشي.

د دغې پاته محکوم هیوادونه په خپلو اوک
شي او په نتیجه کې به په نړۍ کې دایمي سوله
او امنیت منځ ته راشي.

په پای کې د دغې ستري او نړۍ ورځې

د راتګ له کبله ټولو نړۍ والو ته مبارکي
وايوه خپلو خلکو او نړۍ والو دایمي نیک
مرغي او لوړ لیا د ملګرو ملتو په سپورې کې
غواړو.

پېر

کار

کار یو څرګند قانون دی چې د ژوند له مفهوم
سره تړلی دی بیکاري د مرګ معنا پېښي. ستا
عزم او اراده که د کار سره تړلی وي نو د غموږ
د غلامۍ هڅه به آزادشي.

که کار به وای له پوهېږم چې انسان په خپل
ژوند څنګه سر ته رساوه؟

کار کول لښکې ندي بلکه بیکاري د ټولو بې
لښکيو سر دی.

[هر هذبور]

د ملګرو ملتو

د مؤسسې د منځ ته را تلو کال

چې هله عمومي مشورې
مياشتې کېږي پارلمان
او د شورا مجلس ته ورته ده
لویه اسامبله چې په کال
کې یو ځل د اپرېل په
لړۍ کې د ملګرو ملتو د

منشور په حدود کې د ټولو
مسئلو په باره کې بحث او
مذاکره وکړي.

د څارنګه حق لري چې
د ملګرو ملتو د ټولو اړخونو
دوظایف او اختیاراتو په
هکله خبرې وکړي نو په

اسامبله کولای شي هله
چې د عمومي همکاریو د
پراختیا په باره کې سیاسي
اجتماعي اقتصادي ثقافتی
تر بیولوژیکي او روغتیا د چارو
په هکله لازمي وگڼي د

ملګرو ملتو او نورو
اړخونو ته د هغو توصیه
وکړي.

ټولې اسامبلې د یو
الماني سولې او امنیت د
کومت د باره د سولې د

لار په کوونکو غنډه په ۱۹۴۴ کې او
ولې نه کړای شوای چې په
کنفرانس کې ګډون وکړي د
ملګرو ملتو منشور ته لاس لیک
کړ. په ۱۹۴۶ کال کې څلور
هیوادونه یې په عضویت کېني
ومنل شوه همدارنګه په ۱۹۴۷
کال کې دوه هیوادونه یو په
۱۹۴۸-۴۹-۵۰ کالو کې یو هیواد
او په ۱۹۵۵ کال کې یې نور ۱۶
هېوادونه غړي شوي
په ۱۹۵۲ کال کې څلور هیوادونه
بیا په ۱۹۵۷ کال کې دوه هیوادونه
او په ۱۹۵۸ کال کې یو هیواد
او په ۱۹۶۰ کال کې ۱۷ هیوادونه
همدا ډول په ۱۹۶۹ کال کې
څلور نور هیوادونه د دې مؤسسې
په عضویت کې شامل شول چې
پدې ترتیب کې په ۱۹۶۹ کال کې
دغېر وشمیر و (۱۱۰) ته ورسېدی.

د ملګرو ملتو بیل

بیل اړخونو ته او د هغو
وظیفې

لویه اسامبله

داد ملګرو ملتو اصلي برکن دی

د لړۍ ۴ نېټه چې د ملګرو ملتو
جهاني ورځ ده دغه ورځ په
افغانستان او ټوله نړۍ
کې په خاصو مراسمو سره
زمانه لیکل کېږي زه پدې ځای کې
غواړم چې د دغې یو اسامبلې
مؤسسې د تاسیس او بیلو بیلو
اړخونو او او د هغو دوظایفو
او مسئولیتونو په پابندۍ
معلومات د کڼد هار د مجلې
لخوا لوستونکو ته وړاندې
کړم.

۱۹۴۵ کال د جون په ۲۶ نېټه
دغه جهاني مؤسسه د نړۍ د
یوزرو او د سوه ملیتونو د
اضافه د پانګوسو هیوادو
لخوا تاسیس شوې چې په نړۍ کې
د نېټه آفاهم دواړو سولې په غرض
په سانفرانسسکو کې راټول
شوی وه او په همدغه ورځ

یې د ملګرو ملتو منشور پېښ
د ملګرو ملتو اسامبله
امضا کړه او دغو هفتې
وروسته پوښتې چې د ملګرو
ملتو د اعلامیې د لوجو یو

نظارت یو کمیسیون او یوه اقداماتی کمیټه تاسیس کړېده .

هر غړی هیواد په لویه اسامبله کې نماینده لري که څه هم کولای شي دخپل غړو شمیر په غونډو کې پانځوانو ته ورسوي بیا هم هر نماینده تر یو رای زیات حق نلري .

دامنیت شورا

د لړۍ د سولې او امنیت اېتدلی مسؤلیت د دغه شورا په غاړه دی، د یو لسو غړو څخه جوړه شوی ده چې پنځه غړي یې دایمي او شپږ نور یې لویه اسامبله ټاکي او پنځه دایمي غړي یې فرانسې دوروی اتحاد امریکا برتانیه او ملی چین دی .

نور غیر دایمي شپږ غړي یې عمومي اسامبله د دوو کالو د پاره انتخابی بوی چې د دوو کالو تر شپږ یو بلافاصله بیا یې کولای انتخاب شي .

هر غړی د مجلس د یو رای یو ورکونکی دی . د مجلس په ټولو مسایلو او موضوعاتو کې یې طرز

اوروش داداری مجلس دی . د دایمي پنځو غړو په شمول او د موافقو رایو په لرلو سره جوړېږي .

د اقاعدو د لویو هیوادو د رایو په اتفاق او په عمومي اصطلاح سره (ویټو حق) پیژندل شوی ده . د دایمي غړو څخه دیو درایی نه ورکول د ویټو په رای سره نه تللی کېږي .

اجتماعی او اقتصادی مجلس

اجتماعی او اقتصادی مجلس چې د لویې اسامبلې تر نظر لاندې وظیفه اجرا کوي .

کوشن کوی چې په نړۍ کې د انسانانو د سعادت، کامیابی عدالت په منځ ته راوړلو کې زیار وباسي او خپل پېشنهادونه

او ګټور نظریات په دغه هکله لوی اسامبلې ته سپاري . د لزوم په وخت کې هیوادونه د بین المللی کنفرانس ته را دعوتوي .

اجتماعی او اقتصادی مجلس د ۱۸ غړو هیوادو څخه جوړ شوی

دی چې شپږ غړي یې هر کال د لویې اسامبلې لخوا د ۳ کالو لپاره ټاکل کېږي او دخپلو وظیفو د سر ته رسولو لپاره هر څو ټاکل چې یې لازم و ګڼي مجلس جوړوي .

د اجتماعی او اقتصادی مجلس تصمیمونه د مجلس د غړو د رایو په اکثریت سره نیول کېږي .

د قیومت مجلس

د ملګرو ملتو منشور په خپل د قدر وړ موادو کې د خود مختاری مفکرو چې د خود مختاری مرحلې ته نه دی رسیدلي اعلام کړي دي چې پدې اعلامیه کې

څرګنده شوې ده چې لومړی د دغو برخو د اوسیدونکو ټکۍ لاری د اهمیت وړ دي . دوهم هغه غړي هیوادونه چې د دې سیمو د چارو د ادارې لپاره ماموره شوي دي .

د خپل دغه ماموریت او پاکې وظیفې د سر ته رسولو په باب دا لاندې وعدې قبولې کړې دي .

د هغو د اقتصادی سیاسی اجتماعی او ثقافتی چارو

د ترقی او پرمختګ د روحیات راغونډی کړي خود مختاری ته د پراخوالي ورکړي . د بین المللی سولې او امنیت سره دې مرسته وکړي .

بین المللی عدلی محکمه

د ملګرو ملتو د قضاې چارو اصلي رکن
په بین المللی عدلی محکمه ده چې د نړۍ د هالنډ
په ټاکنیز لایحه کېږي او د پښتو
قاضیانو لخوا په مسئله اوګه د امنیت د شوری
د لوی اسمبلې لخوا ټاکل شوی جوړېږي .
په بین المللی عدلی محکمه د ملګرو ملتو
اساسي جز د عدلی وظیفې سر ته رسوي .

نوملګرو ملتو هر غړی په خپل سر هغې ته
مراجعه کولای شي او هم وظیفه لري د خپلې
دعوی په برخه کې دغې محکمې ته رجوع
وکړي د دې د قضاوت او صلاحیت حدود په
ټولو هغو چارو کې لږ لري چې دغه
لږ ولکې خواوې هغه ته مراجعه کوي او هم دا
ر لکه ټوله هغه مهال چې د ملګرو ملتو په منظور
ټولنو او وعدو کې غږېږي د دوی د محترم
ګڼل کېږي .

په حقوقي مسائلو سر پرې د دې محکمه د حقوقی
چارو نه پرته یوه بله د وظیفه هم لري چې د
حقوقی مسائلو نظرد مشورې له لپارې نظریه
ورکوي .

دارلانشا

د ملګرو ملتو د موسسې پراخې او ډول ډول
اداري چارې د هغه د شپږم ارکان په نښه دارلانشا
په وسيله سر ته رسېږي دغه موسسه ټول کال د
نوروار ټاکنو په کار او خدمت بوخته ده او د
هغور استوګنې لخوا د دستور العملونه په خپل
وخت کې اجرا کوي .

د دغې موسسې په
مخ کې د ملګرو
ملتو د سرمنشي قرار

لري .

خو د امنیت د
شورا په پیشنهاد

او د عمومی ټولنې
په اصول په دغه
وظیفه ټاکل کېږي

د ۱۹۴۶ کال د لړۍ

په ۴ لټه د ناروې بناغلي او تال د ملګرو ملتو
سرمنشي

وخت خارجیه وزیر فېد ټریګولې د پښتو
کلونه لپاره په دغه وظیفه وټاکل شواو لولې
اسمبلې د پښتو دورې په غونډه کې نوموړې
دوهم ځل ددرو کالو لپاره وټاکي د ۱۹۵۲
کال د نومبر په میاشت کې له استعفا وکړه .

په ۱۹۵۴ کال د اپرېل په ۷ نېټه د سویډن دولت
وزیر فېد ټریګولې د همدولې د نوموړې پر مخای
د ملګرو ملتو د سرمنشي په حیث وټاکل شو .

نوموړې په ۱۹۵۷ کال کې بیا په دغه وظیفه
د پښتو کالو لپاره وټاکل شو .

خو د ۱۹۶۱ کال د دسمبر په ۸ نېټه په افریقا
کې د اولکې د رالوېدو په اړینه کې مړ شو .

اولولې اسمبلې په ملګرو ملتو کې د بر مالوی
سفر اولما پنده بناغلي او تال د ۱۹۶۳ کال د
اپرېل تر ۱۰ نېټې پورې د سرمنشي د کفیل په حیث

وټاکل او تر هغه وروسته د ملګرو ملتو د سرمنشي
په حیث وټاکل شواو د دغه دغه وظیفه پر مخ
بیا لري .
تهیه کولکې دغ

ليکونکی سيد حسام الدين (حسام)

په ټولنه کې د مثبتو افکارو اغيزه

د هرې انساني ټولنې وېشې ددې استعداد لري چې په ژوندانه کې د اقتصادي، اجتماعي، فرهنگي، سياسي او تربیوي لحاظ له مخ په وړاندې قدمونه او چمتوځي اېږي او د خپلو طبیعي استعدادونو په مرسته ژوند ته د خپلو وړتیاوو د تامین په خاطر تغیر ورکړي او د نورو پر مخ وړاندې ټولنو او هیوادونو د تجربو او واکمنیو

اقداماتو څخه د خپل قوای او طاقت په اندازه ګټه واخلي او خپل فردی اجتماعي او ملي ژوند ته نور هم پراختیا او ود ورکړي. خو پر عکس که د یوې ټولنې وېشې د خپلو اجتماعي چارو په سمبالولو او د نیمګړتیاوو په تامین کې د خپلو استعدادونو څخه ګټه وا نهخلي او د نورو پر مخ تللو هیوادونو او ټولنو له تجربو څخه

استفاده ونه کړي او خپل اقتصادي، اجتماعي، سياسي او فرهنگي ژوند نورو په اړه متکي او پر خپل محان او خپل ملي یووالي انکا او باور ونه لري او غبرګنده چې د دې ټولنو او هیوادونو په دننه کې د اجتماعي شعور د عوامو رېښوونه نه ده کړې او د اړول ټولنې د یوه ستر آبرو مند ژوند کولو په راز او مفهوم ندې پوهیدلي.

حقیقت د ادې چې یو اجتماعي او اقتصادي انکشاف او وړاندې تګ هغه وخت تحقیق پیدا کوي چې د یوې ټولنې تولیدي قوای وده او تکامل وکړي، د وېشې ترمنځ یې په افکارو او ذهنیت کې مثبتو احساساتو ته وده ورکړي وي.

په خپلو منځو کې یې د دواړو متقابل احترام، د ټولنې او د

هیواد د حقوقو درناوی، او په کارونو کې د مسئولیتونو د درک احساس او افکار را بیدار او هڅه پسي غښتلي او قوی کړي.

ځکه په نشو وځیرو، د عینې او ذهني شرایطو له تحلیل او د شرایطو او امکاناتو له منځته را تلو څخه پرته د هر څه لاس په لستونې غوښتل د یوې ټولنې اقتصادي، سیاسي او اجتماعي موجودیت ته ګواښ وړل او د ټولنې په سرنوشت کې یې ګول کې او تاریخ هم د اړول یې ځایه

او منفي احساسات محکوم او غاړه پیلې د ټولنې په وړاندې یې عزت نه منځه وړي دي.

د یوې ټولنې د هر پر مخ تګ

او بدلون افکار باید مثبت او واقعي وي.

د ټولنې په مادی او معنوي ژوند کې زوړي رېښې ولري په ټولنه کې عمومي ذهنت راوېښ او افکار یې د انکشاف او د خپلې ټولنې چارو د پیاوړتیا د سم درک سر حد ته رسېدلي وي.

په دغه عصر کې چې د بشري ژوند سترو قواوو د ساینس، تخنیک او نورو علمي انکشافاتو په رڼا کې د عالي تکامل په حال

کې واقع او بشري ټولنې یې یو اړول ته د اړول سره رابړ دي کړي چې ټوله په بین المللي سویه یو اړول ته د متقابل احترام او په سوله کې د ګټو ژوند سترو اساساتو په پیر وې د ټولنو

افکار

هغه ټولنه چې د ټحان د بهر د پاره نو ابغ زېږوي معلومداره به ئې د درنو مصالحو دوره تېره کړي وي .

(راي-تالي)

❖ ❖ ❖

د ظلم له پېچه کور وړاني ده
او د عدالت له پېچه کور وړاني ده
هغه غوک چې د دې دواړو پېچو
هر يو کوي له پېچه به ئې پخپله پر
ده د ورايه معلومه وي .

(ژار پول)

❖ ❖ ❖

ناسو درختي کړي او دهغه
له ميوو وڅخه ټحان مستفيد کړي وي
ولي زه به پوهېږم چې ناسي
ولي د پاراني باغ نه کړي ټحانه
دهغه ميوه د ژوند تر ټولو خوږ و
خورا زيات اشپز يې وي .

(سراطط)

❖ ❖ ❖

د زماني طول او زما پر سر د
پيري سپينه واوره واوروله د
عمر لمر داومي د بدن پوست وچ
کړه مگر د زړه له کوره مي د محبت
مېلمه لاندې وتلي .

(پېناس)

❖ ❖ ❖

د زياتو خنکو د گناه کاري
سبب د اندې چې پخپله ئې کومه
گناه کړې وي بلکه سبب ئې دادي
چې نور و نه ئې د گناه کولو موقع
ورکړي وي .

(ارسطو)

هغو خنکو وړاندي بد بختيو
پر ضد چې هر آن د بشردغه
د زړو کلو نو تمدن ته د پېده وي
د سوچه ډکسه مبارزه
وکړي .

د نېکه مرغه نن چې زموږ
په گران هيواد کې د وچالدي
تنگي، ملي او اجتماعي چارو
د سمون او په هيواد کې
د اقتصادي، صنايعي،

عرفاني، عمري، زراعتي
صحي او د نورو انکشافاتي
پالانو او اصلاحي پروژو د
تطبیق په هيله کلکه اراده

را پيدا شوې ده او د پخوا چې
همدا اوس يو شمير اصلاحي
او انکشافاتي پروژي بشپړه
او يا د بشپړ کيدو سرحد ته
ورغړه شوي دي .

خو سره د دغه ټولو او يا
د عمومي هوساژوند او
عمومي وړاندې والي په
لار، کې زياتې لېوالتياوې

چې د بي سوادۍ، بي کورۍ
ناروغۍ، بېکارۍ او نورو
ناوړو معاسدو وڅخه عبارت
دي د يوه خنکو په حيث واقع
او له منځه وړل غواړي .

خو د دې لپاره چې موږ
په دغه لېوالتياوې پر مختلکو لو

قبا عت لوي کړي .

فرض دي چې دا افغاني
ټولني هر وکتري د متقابل
اعتماد او يووالي په رڼا کې

د پرمختللو هيوادو په ټکي لږ دي
کاروان پسې گامونه چې ټک
د ټحان ټحاني او بي اعتمادۍ
منفي احساسات له ټحانه
ليږي کړي او پر ټحاني د

اعتماد او وروړولي مثبت
احساس په ټحان کې پياوړي
او د خپلې ټولنې د شرايطو
د خلاق تحصيل په مرسته د

ملي وچالدي تنگي را زدرک،
د خبرو و پرتلي د خپل مشرتوب
کې و فيصدي زياتنه، د ملي
او اجتماعي چارو د پنه
تنظيم د مسئوليت مثبت

احساس پيدا کړي او بالاخره
د خپلواک او يو متي افغانان
د سرلوړي په خاطر د اساسي
قانون او ملي وټيني سترو

ارزښتونو سره سم خپل ملي
مستک او مترقي ايډيالوژي
پر مخ بوزي .

مرتب: عبدالعلي ديوهاني لوي مدير

خرقه مبارکه

د خرقې شريفي غونډوالی:

د حضرت رسول اکرم صلي الله عليه وسلم مبارکه خرقه اوقاقمه دوه يوه پنځه کاله ده چې په اصطلاح کې خلک هغه وي پنه قاقمه بولي. دوه لاندوڼي لږ د قاقمې تر اوږدوالي لږ دي خرقه مبارکه د اوس د ناز کو او حائلو ويو مخه جوړه شوي او آسماني رنگ لري. علاوه پر هغه يو ډول مخصوص برس او تېمې هم لري خرقه مبارکه د انسان د جگوالي په تناسب لږه ټکاري. اسنرو او فراويزه لري د مخ دوه پيشونه لږ نسبتاً زاړه وي او په يو ويېن ناروغي شوي دي.

صدر اعظم ښاغلي نور احمد اعتمادي د هیواد د شمالي اولویدیو ولاياتو د سفر په ترڅ کې د کندھار په خرقه مبارکه کې دعا کوي په عکس کې ښاغلي محمد صدیق د کندھار والي هم لیدل کېږي چې دده په خاصه پاملرنه د دغې مقدسې ودانۍ د ترمیم او ښکلا کار غنډر پې پای ته رسېږي.

د خرقی مبارکی سوابق

د خرقی شریفی دودالی جنوبی برخه چی د خطاطی او کاشی کاری
د ټکلا کاری پای ته رسیدلی دی

دا دهغه خرقه مبارکه ده چی حضرت رسول اکرم [ص] او دهغه پاک کورنۍ به خپلو مبارکو لاسو
کښولي ده او حضرت پوهنځی [ص] به د عمر په آخر و کی اغوستل .
په هجرت الوداع او د باروغی په ورځو او هم د وفات کېدو په وخت کی یې اغوستی وه حضرت
محمد [ص] د ژوند په وروستی کړیو کی حضرت عمر [رض] او حضرت علی [رض] ته وصیت و کی چی دغه
جماه دی (په یمن کی) اېی عمر او وېس بن الحارث القرظی ته وسپاری .

مبارکه د (یلدرم یازید) بن سلطان مراد بن سلطان
ارخان بن سلطان قرا عثمان لو (دروم د عثمانی
سلطنت مؤسس) تر زمانې پوری چی ابو المنصور
امیر تیمور کورمان (د افغانستان د تیموریانو

سلسله) بغداد فتح کړ په هغه محای کی پاته وه .
په ۸۰۵ هجری کال کی کله چی امیر تیمور
کورمان په جنگ کی یلدرم یازید ته ماتې
ورکړه او بغداد ته ونیولوه دې تاریخی سفر
مخه دراکړزید او په وخت کی یې مبارکه خرقه
د متولیانو سره د بغداد د مخه دهغه وخت
دار السلطنت د سمرقند ښار ته راوړه او تر ۱۰۷۴
هجری کال پوری په هغه محای کی وه .

د حضرت رسول اکرم [ص] تر وفات وروسته
د دوی د مبارک امر سره سم حضرت عمر [رض] او
حضرت علی [رض] مبارکه خرقه وېس بن
الحارث القرظی ته وسپارل .
تر هغه وخت پوری چی حضرت وېس قرظی

ژوندی و خرقه مبارکه یې پرخپل سر باندی ساتل
د حضرت وېس قرظی تر وفات وروسته خرقه
مبارکه د یمن مخه راوړل شوه او د حرا په غار
کی کښېښودل شوه خو چی شیخ الاولیا جناب
دوست محمد (قدس سره) د وخت یو صالح سړی
خرقه مبارکه د حرا د غار مخه د ټولو مسلمانانو
د زیارت کولو د پاره بغداد ته یووړه - خرقه

په دغه کال دختيځ تر کستان
حکمران اوسيد ارغلان
چي دامير تيمور کور کور
اولادي غنچه دميرل کيدي
وغوښتل چي دمحمد حبيب
اوشیخ محمد نواز په واسطه

مبار که خرقه دسهرقند
مخه چوښي تر کستان ته يوسي
پدي وخت کي دوو آمو
متولياوشیخ افا محمد او
شوخ نظر محمد موقع غيبت

وبلل او خرقه مبار که لي
بلخ ته راوېل تر څو چي د
چوښي تر کستان د حکمران
اوسيد ارغلان د تصرفي
غنچه خوندي پاتي شي .

خرقه مبار که تر ۱۹۰۹
هجري کال پوري چي د
سبحان قلي خان د حکومت
دوره وه پنځه ديرش کاله
په بلخ کي پاتي دود په همدې
کال دوو آمو متوليانو

د حضرت محمد [ص]
نه ويناقي غنچه

څوک چي موږ پر يو کار
مقرر کړو او معاش ورته
وتيا کولو پرته له معاش غنچه
چي نور شي اخلي حيات دي .
[او دا و د]

قاضي ته نه بيايي چي د
عضب په حال کښي ونوي
ورکړي .

[بحاري مسلم]

شیخ محمد ضياء او شیخ محمد نواز
وغوښتل چي خرقه مبار که د
بدخشان او جنرال غنچه تيره
کړي او هند ته لي يوسي .
د بدخشان والي امير يار بېگ

ددېني مفادو په غرض اجازه
ورکړه چي خرقه مبار که دي د
بدخشان د خاوري مخه وايستل شي او
د جوزگون په ښار کي لي مناسب
تځاي ورته و ټاکي او هلته لي

کښېنودل چي په همدې مناسبت
لي د جوزگون د ښار نوم په
فيض آباد (داوسني بدخشان مرکز)
تبدیل کړ تر ۱۹۸۱ هجري کال
پوري خلور او با کاله خرقه دريځه
په فيض آباد کي پاته شول او په

همدي سنه کښي اعلي حضرت
احمد شاه بابا خرقه مبار که په
د پر عزت او اکرام سره د فيض آباد
مخه د پروان، کابل، ميدان، غزني
مدر، ولات او شهر صفا دلياري
کندهار ته راوېل .

د کابل په ښار کي دخلکو د
زيارت کولو د پاره خرقه مبار که
د علي آباد په لمنه کي تقريبا
اته مياشتي کښېنول شول او
دا تځاي تر هغه وروسته د سختي په
زيارت مسمي شو .

کله چي خرقه مبار که د
فيض آباد غنچه راوېل کېده پر
لاري پخواني متوليانو دهغه
دواړه لستوني پري کړه او بخارا
ته ولاړل .

۱۱۸۴ هجري کال د
لومړي خورپر نهمه خرقه
مبار که کندهار ته راوړسېدل
او په زړه جامع کي کښېنو
دل شول زړه جامع په هغه
وخت کي د کندهار لومړي
بوي مسجد چي په ۱۱۷۴
هجري کال د اعلي حضرت

احمد شاه بابا په ۱۱۵۱ سر د
بردراني په جگړي برخه
کي ودان شوي و - دا زړه
جامع تر اوسه پوري د کندهار
د ښار په خلور مه ناحيه کي
شته .

خرقه مبار که تر ۱۹۹۹
هجري کال پوري په هغه
جامع کي پرته وه - د خرقې
مبار کي اوسني ودانۍ
چي د اعلي حضرت احمد شاه
بابا په امر شروع شوي وه
د اتمور شاه په عصر کي پای
ته ورسېده او خرقه مبار که
ورته راوېل شوه .

د پير زني مندر مائر

ماخوښ نه

پورتي معلومات د
کندهار د خرقې شريفي د
تاريخ له کتابه غنچه چي د
معلم عزير الدين خان وکيلي
تأليف دي او د اعلي حضرت
احمد شاه بابا د ليک کښي
له کتاب غنچه چي دمحمد انور
هروي تأليف دي اخيستل
شويدي .

دحضرت سرور کائنات دخرقي مبارک دودالی
خټوټه برخه چې دخطاطي او کاشي
کاري دټيکاکاري ټوله بشپړ شویدی

دکندهار دښاروال ښاغلي محمد افضل «شیر دل»
په سرپرستي په ۱۳۴۴ کال کښي شروع شو او عملدرېځ
په سرته ورسېږي

دکاشي کاري، خطاطي، ميناتوري، اوښيښه کاري
دکارکړي په لټه پيلولو کي ټي په فني ډول دغو
لاندنيو کسانو برخه اخيستی ده .
دمعماري کاري ښاغلو حاجي محمد نعيم مهندس
او نصرالله فني مدير .

دخطاطي کاري مشهور خطاط ښاغلي سيد محمد
دميناتور کاري نامي ميناتور ښاغلي
سيد محمود .

دښيښه کاري کاري ښاغلي «مظفر الله»

اودکاشي کاري کاري مشهور کاشي کار حاجي
خير محمد کلال پذريده چې دنوموړي زيار او
زحمت دستايني وړېدي . «پاي»

داعليه حضرت احمد شاه بابا ترزمانی
دمنځه خوا چه کال او او متوليا نو عادت درلود
چي په جمعه او اختر او دمصالبو په وخت کي
په ټي دخرقي شرايفي خونه خلاصول کله به

ټي صندوق هم پرانستې اوحتي بعضي
وختونه به ټي دمنصوص صندوقه را ايستل
او عندالافتضا به ټي ديوه ښار غصه وېل
ښار ته وېل .

داعليه حضرت احمد شاه بابا داکسار
منځه کړ او امر ټي وکړي چي يوله د شاه له
حکم مخه دي دصندوق سر ته خلاصېږي په
همدي مناسبت ټي يو کال په خپله د
صندوق کلي دغمان سره وساتل .

او پدي وختو کي چي ددغه مقدس
زيارت ودانۍ دترميم وړ وگرزېده
نو زموږ دديانت پالولکي ټولسواک
هماپولي معظم اعلیه حضرت په امر او

هدايت ټي دترميم کار دکندهار دوالي
ښاغلي محمد صديق په پاملرنه او د

ښاغلي محمد افضل «شیر دل»

ایکونکی «غروال»

صوفي عبدالحمید

د کندهار هغه هنرمند چې په دواړو لاسویي

اوه ډوله خط لیکي

زموږ د ښار په سول او
زړو خدک د جمدی په هپه
خرقي مبارکي او د مسوی
مبارک زيارت او جامع که
ورغی. ددوی توجه ددغو
تخا یو خطاطی او پر دیوال

خطی لداشه چې لوی لودا
چې د هنر او ادبیا نو په دې
گونه کی مو ددغو خطو او
نمادینو ایکونکی هنر کی
کړی وی و به وایو چې کندهار

په لر دغه وورغو کی د هنر
له دغی اړخی کچه له یو اخی
په اړخی له و بلکه صوفي
عبدالحمید غولدی هنر مند

په خپل غور کی روزلی و
چر په راسته او چپه لاس په ای
حیرت پاغولکی خطاطی او
لداشی کوله .

مرحوم صوفي چې اووه
کاله ارمغه په کابل کښی
وفات شو پدغه ایام کاله
وېاندی په کندهار کښی

زېږېدلی و دده پلار نصر الله خان
نومېدی او کورنۍ یې هغه په او
منوره وه
صوفي عبدالحمید د خطاطی
هنر په کندهار او هرات کی زده

مرحوم صوفي عبدالحمید

کړ او کندهاری میر عطا محمد شاه
خطاط دده مستقیم او غیر مستقیم
استاد و د هنر مند د ۴۴ کالو و
چې دامیر حبیب الله خان له خوا
موظف سو چې د هنر لباغ د تخت
هنری انکرا لی و کړی او د خرقی

مبارکي د هندی د خطاطی
رنگه آمیزی او خطاطی
تکمیل کړی .
ددغو لویو کارو د سر ته
رسولو هغه وروسته ۵۸ کاله

تر لن پخوا د کابل جری
فایکي ته تېدل شو .
خو رنگه چې دا لایقه
شخصیت په ریاضی او فزیک
کی هم وارد و نو هغه یې
یو انومات توپک او یوه

مسانی صابونو سوآله
اختراع کړه د عمر په لورو
پرخو کښی چې فنی او
تدنیکی کارونه وړ حواله
کېده د (المیزان) آله یی

جوړه کړه چې د جندری په
جوړولو کښی کار کولای
اخیستل کېږی .

مرحوم صوفي د عمر
لوړه برخه د لوی په سېل هم
تیره کړی ده .

(په ۱۳۹۶ مخ کی)

د لاس ليك څخه د باطني پوټو

اسرارو څرک څرنگه را اېستل کېږي

پوراني اسمانها من جملې
په ناسي په ښک کښي اچولي
ياست يادين وکړي چې له
لاس ليک څخه د اخلاقي

پوټو اسرارو څرک په ښه شان
سره اېستل کېږي چې په
لا لاندنيو څرنگو کښي به لي
په لاندنيو صوت سره غږي له
وشن

ښه ليک او بد ليک

□□*□□-

ناسي ته به ممکن معلومه
وي چې اکثره وائي پوهان
خوش خطي لاري پمني
ليک لي غېر منظم او دوږيلو
قابل نه وي. د دې يوازلي
سبب دادي چې دوي د ليکني
په وخت کښي له چټکي څخه
کار اخلي او پاوروسته تر

ليکني د زيات تشويشي او
تردد لري په اثر سره دغه
اضطرابه خوب او يا کمزور په
وجه پر بعضو جملو باندې
خطونه کشوي نو طبيعاني
خط بد ډول ښکارېږي بله
خبره لا داده چې د علمي
مشاغلو د پيرت په نسبت

سره نه غواړي چې عمر دي په
خوش خطي سره ضايع شي.

په لاس ليک کښي د ليکو

طريقه

۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰-۱۰۰۱-۱۰۰۲-۱۰۰۳-۱۰۰۴-۱۰۰۵-۱۰۰۶-۱۰۰۷-۱۰۰۸-۱۰۰۹-۱۰۱۰-۱۰۱۱-۱۰۱۲-۱۰۱۳-۱۰۱۴-۱۰۱۵-۱۰۱۶-۱۰۱۷-۱۰۱۸-۱۰۱۹-۱۰۲۰-۱۰۲۱-۱۰۲۲-۱۰۲۳-۱۰۲۴-۱۰۲۵-۱۰۲۶-۱۰۲۷-۱۰۲۸-۱۰۲۹-۱۰۳۰-۱۰۳۱-۱۰۳۲-۱۰۳۳-۱۰۳۴-۱۰۳۵-۱۰۳۶-۱۰۳۷-۱۰۳۸-۱۰۳۹-۱۰۴۰-۱۰۴۱-۱۰۴۲-۱۰۴۳-۱۰۴۴-۱۰۴۵-۱۰۴۶-۱۰۴۷-۱۰۴۸-۱۰۴۹-۱۰۵۰-۱۰۵۱-۱۰۵۲-۱۰۵۳-۱۰۵۴-۱۰۵۵-۱۰۵۶-۱۰۵۷-۱۰۵۸-۱۰۵۹-۱۰۶۰-۱۰۶۱-۱۰۶۲-۱۰۶۳-۱۰۶۴-۱۰۶۵-۱۰۶۶-۱۰۶۷-۱۰۶۸-۱۰۶۹-۱۰۷۰-۱۰۷۱-۱۰۷۲-۱۰۷۳-۱۰۷۴-۱۰۷۵-۱۰۷۶-۱۰۷۷-۱۰۷۸-۱۰۷۹-۱۰۸۰-۱۰۸۱-۱۰۸۲-۱۰۸۳-۱۰۸۴-۱۰۸۵-۱۰۸۶-۱۰۸۷-۱۰۸۸-۱۰۸۹-۱۰۹۰-۱۰۹۱-۱۰۹۲-۱۰۹۳-۱۰۹۴-۱۰۹۵-۱۰۹۶-۱۰۹۷-۱۰۹۸-۱۰۹۹-۱۱۰۰-۱۱۰۱-۱۱۰۲-۱۱۰۳-۱۱۰۴-۱۱۰۵-۱۱۰۶-۱۱۰۷-۱۱۰۸-۱۱۰۹-۱۱۱۰-۱۱۱۱-۱۱۱۲-۱۱۱۳-۱۱۱۴-۱۱۱۵-۱۱۱۶-۱۱۱۷-۱۱۱۸-۱۱۱۹-۱۱۲۰-۱۱۲۱-۱۱۲۲-۱۱۲۳-۱۱۲۴-۱۱۲۵-۱۱۲۶-۱۱۲۷-۱۱۲۸-۱۱۲۹-۱۱۳۰-۱۱۳۱-۱۱۳۲-۱۱۳۳-۱۱۳۴-۱۱۳۵-۱۱۳۶-۱۱۳۷-۱۱۳۸-۱۱۳۹-۱۱۴۰-۱۱۴۱-۱۱۴۲-۱۱۴۳-۱۱۴۴-۱۱۴۵-۱۱۴۶-۱۱۴۷-۱۱۴۸-۱۱۴۹-۱۱۵۰-۱۱۵۱-۱۱۵۲-۱۱۵۳-۱۱۵۴-۱۱۵۵-۱۱۵۶-۱۱۵۷-۱۱۵۸-۱۱۵۹-۱۱۶۰-۱۱۶۱-۱۱۶۲-۱۱۶۳-۱۱۶۴-۱۱۶۵-۱۱۶۶-۱۱۶۷-۱۱۶۸-۱۱۶۹-۱۱۷۰-۱۱۷۱-۱۱۷۲-۱۱۷۳-۱۱۷۴-۱۱۷۵-۱۱۷۶-۱۱۷۷-۱۱۷۸-۱۱۷۹-۱۱۸۰-۱۱۸۱-۱۱۸۲-۱۱۸۳-۱۱۸۴-۱۱۸۵-۱۱۸۶-۱۱۸۷-۱۱۸۸-۱۱۸۹-۱۱۹۰-۱۱۹۱-۱۱۹۲-۱۱۹۳-۱۱۹۴-۱۱۹۵-۱۱۹۶-۱۱۹۷-۱۱۹۸-۱۱۹۹-۱۲۰۰-۱۲۰۱-۱۲۰۲-۱۲۰۳-۱۲۰۴-۱۲۰۵-۱۲۰۶-۱۲۰۷-۱۲۰۸-۱۲۰۹-۱۲۱۰-۱۲۱۱-۱۲۱۲-۱۲۱۳-۱۲۱۴-۱۲۱۵-۱۲۱۶-۱۲۱۷-۱۲۱۸-۱۲۱۹-۱۲۲۰-۱۲۲۱-۱۲۲۲-۱۲۲۳-۱۲۲۴-۱۲۲۵-۱۲۲۶-۱۲۲۷-۱۲۲۸-۱۲۲۹-۱۲۳۰-۱۲۳۱-۱۲۳۲-۱۲۳۳-۱۲۳۴-۱۲۳۵-۱۲۳۶-۱۲۳۷-۱۲۳۸-۱۲۳۹-۱۲۴۰-۱۲۴۱-۱۲۴۲-۱۲۴۳-۱۲۴۴-۱۲۴۵-۱۲۴۶-۱۲۴۷-۱۲۴۸-۱۲۴۹-۱۲۵۰-۱۲۵۱-۱۲۵۲-۱۲۵۳-۱۲۵۴-۱۲۵۵-۱۲۵۶-۱۲۵۷-۱۲۵۸-۱۲۵۹-۱۲۶۰-۱۲۶۱-۱۲۶۲-۱۲۶۳-۱۲۶۴-۱۲۶۵-۱۲۶۶-۱۲۶۷-۱۲۶۸-۱۲۶۹-۱۲۷۰-۱۲۷۱-۱۲۷۲-۱۲۷۳-۱۲۷۴-۱۲۷۵-۱۲۷۶-۱۲۷۷-۱۲۷۸-۱۲۷۹-۱۲۸۰-۱۲۸۱-۱۲۸۲-۱۲۸۳-۱۲۸۴-۱۲۸۵-۱۲۸۶-۱۲۸۷-۱۲۸۸-۱۲۸۹-۱۲۹۰-۱۲۹۱-۱۲۹۲-۱۲۹۳-۱۲۹۴-۱۲۹۵-۱۲۹۶-۱۲۹۷-۱۲۹۸-۱۲۹۹-۱۳۰۰-۱۳۰۱-۱۳۰۲-۱۳۰۳-۱۳۰۴-۱۳۰۵-۱۳۰۶-۱۳۰۷-۱۳۰۸-۱۳۰۹-۱۳۱۰-۱۳۱۱-۱۳۱۲-۱۳۱۳-۱۳۱۴-۱۳۱۵-۱۳۱۶-۱۳۱۷-۱۳۱۸-۱۳۱۹-۱۳۲۰-۱۳۲۱-۱۳۲۲-۱۳۲۳-۱۳۲۴-۱۳۲۵-۱۳۲۶-۱۳۲۷-۱۳۲۸-۱۳۲۹-۱۳۳۰-۱۳۳۱-۱۳۳۲-۱۳۳۳-۱۳۳۴-۱۳۳۵-۱۳۳۶-۱۳۳۷-۱۳۳۸-۱۳۳۹-۱۳۴۰-۱۳۴۱-۱۳۴۲-۱۳۴۳-۱۳۴۴-۱۳۴۵-۱۳۴۶-۱۳۴۷-۱۳۴۸-۱۳۴۹-۱۳۵۰-۱۳۵۱-۱۳۵۲-۱۳۵۳-۱۳۵۴-۱۳۵۵-۱۳۵۶-۱۳۵۷-۱۳۵۸-۱۳۵۹-۱۳۶۰-۱۳۶۱-۱۳۶۲-۱۳۶۳-۱۳۶۴-۱۳۶۵-۱۳۶۶-۱۳۶۷-۱۳۶۸-۱۳۶۹-۱۳۷۰-۱۳۷۱-۱۳۷۲-۱۳۷۳-۱۳۷۴-۱۳۷۵-۱۳۷۶-۱۳۷۷-۱۳۷۸-۱۳۷۹-۱۳۸۰-۱۳۸۱-۱۳۸۲-۱۳۸۳-۱۳۸۴-۱۳۸۵-۱۳۸۶-۱۳۸۷-۱۳۸۸-۱۳۸۹-۱۳۹۰-۱۳۹۱-۱۳۹۲-۱۳۹۳-۱۳۹۴-۱۳۹۵-۱۳۹۶-۱۳۹۷-۱۳۹۸-۱۳۹۹-۱۴۰۰-۱۴۰۱-۱۴۰۲-۱۴۰۳-۱۴۰۴-۱۴۰۵-۱۴۰۶-۱۴۰۷-۱۴۰۸-۱۴۰۹-۱۴۱۰-۱۴۱۱-۱۴۱۲-۱۴۱۳-۱۴۱۴-۱۴۱۵-۱۴۱۶-۱۴۱۷-۱۴۱۸-۱۴۱۹-۱۴۲۰-۱۴۲۱-۱۴۲۲-۱۴۲۳-۱۴۲۴-۱۴۲۵-۱۴۲۶-۱۴۲۷-۱۴۲۸-۱۴۲۹-۱۴۳۰-۱۴۳۱-۱۴۳۲-۱۴۳۳-۱۴۳۴-۱۴۳۵-۱۴۳۶-۱۴۳۷-۱۴۳۸-۱۴۳۹-۱۴۴۰-۱۴۴۱-۱۴۴۲-۱۴۴۳-۱۴۴۴-۱۴۴۵-۱۴۴۶-۱۴۴۷-۱۴۴۸-۱۴۴۹-۱۴۵۰-۱۴۵۱-۱۴۵۲-۱۴۵۳-۱۴۵۴-۱۴۵۵-۱۴۵۶-۱۴۵۷-۱۴۵۸-۱۴۵۹-۱۴۶۰-۱۴۶۱-۱۴۶۲-۱۴۶۳-۱۴۶۴-۱۴۶۵-۱۴۶۶-۱۴۶۷-۱۴۶۸-۱۴۶۹-۱۴۷۰-۱۴۷۱-۱۴۷۲-۱۴۷۳-۱۴۷۴-۱۴۷۵-۱۴۷۶-۱۴۷۷-۱۴۷۸-۱۴۷۹-۱۴۸۰-۱۴۸۱-۱۴۸۲-۱۴۸۳-۱۴۸۴-۱۴۸۵-۱۴۸۶-۱۴۸۷-۱۴۸۸-۱۴۸۹-۱۴۹۰-۱۴۹۱-۱۴۹۲-۱۴۹۳-۱۴۹۴-۱۴۹۵-۱۴۹۶-۱۴۹۷-۱۴۹۸-۱۴۹۹-۱۵۰۰-۱۵۰۱-۱۵۰۲-۱۵۰۳-۱۵۰۴-۱۵۰۵-۱۵۰۶-۱۵۰۷-۱۵۰۸-۱۵۰۹-۱۵۱۰-۱۵۱۱-۱۵۱۲-۱۵۱۳-۱۵۱۴-۱۵

(۱۳۵ مخ پا ته)

صوفي عبد الحميد

د دوهمې جنگې په
زمانه کې په المان کېنې و
بیا یې د یورپ مخینې نور
هیوادونه امریکا، چین او
جاپان ته وکتل او بیا چې
هیواد ته راغی نو د مطبعې
چاری او په پای کې د ضرب
خانی کارونه ور وسپارل
شوه.

لن چې موږ په خپل لاس
کې د افغانستان هر سکه که
ولزی وی او که کاغذی او و
او دهغه نقش ددغه لوی
سړي د ماهر وکتو نوم محصل
دی.

په خطاطۍ کې د صوفي
ولی محمد (چې د نوموړي
له اشنا یا اوڅخه دی) په قول
او د ډوله خط لیکي او د اړی
هم په د واده لاسو لیکلي
شواي.

د صوفي عبد الحميد
په زولند کېنې هغه په یوه
اخباري مصاحبه کې
ویلې دي چې په پخوانیو
خطاطانو کې یې د میر
عماد او میر علی خطونه

اعجاز بللې دي، او په اوسنيو
خطاطانو کې یې د ښاغلي
عزیز الدین وکیلې (چې هغه
هم کندهاري دی) خط
ستا بلې دي.

صوفي سر پېر • پر نوره
هنرمندی شاعر هم و چې
اکثره منظوم آثار یې چاپ
سوي او مخینې یې یې چاپه
پاته دي.

د صوفي عبد الحميد
وروڼه اوس هم سته او د
کندهار د شور علي خان په
کوڅه کې اوسېږي.

(۱۳۴ مخ پا ته)

د لاس لیک مخه

د لویو لویو حروفو لیکونکي
چې مخه توسعې ته په الفاظو
کې ښکار پورې زیات سر د
اوسنۍ وی همدغه ډول د
دقیقو او شلېدلو الفاظو
لیکونکي حریص اوزیات
مستعد لیدل کېږي که خط
په حروفو کې له لاملونه
او (ف) ګانې لیکي ولاړي

وی نو وپوهېږي چې د داسې
سخت غږتې ست فکره او په
جګړه، مناقشو کې صبور
دی د مایل خط لیکونکي

چې حروف له لنډو لمخو ډوله
او لاملونه ولري بې صبره
او ژر ژر فکر غفلونکي دي
د داسې خط لیکونکي چې

(ب) یې له (ف) مخه ښه پلاره
چاپک و او خط په خپل کار و
بار کې چندا نه فکر نه وې.
عبد القدوس (ن)

مخلک

او
داعر

یوه ورځ هغه لوی او اراخ
مېدان هغه لوی او اوچت غره ته
ووړل:

(ستا په وچولو کې د ژوند
ښه هیڅ شته ستا په مخ باندې
همېشه د سېلیو او بادولو غچېږي
لنګېږي).

په همدغه وخت کې د لاس
خلکو شاعر ته ووړل:

(ستا سو کار تل له خیال او
اندېښنوسره دی اوسنا وجود
هیڅ ندی ښکار).

سنگین غره په جواب کې ووړل:
(زه یم چې ستا له مینې له هر راز
بوټي را کاږم، دغه مې سوزونکي
تو د وڼه په خپل ساره دم باندې
سرومه).

د طوفاني وریکو مخه لېسم
پخپلو هوټو دواورو پشړي
جوړوم او د خیره کوم یې زما له
مینې مخه داو بولښي روانېږي
او تانه پېغام دروې.

شاعر هم خلکو ته ووړل:
پرېږدي چې زه سر پر زنگا ته
کنېږم او فکر وکړم ایا تاسو نه
وینئ چې زما د زړه له چینې له
ډیرې خوږې او په راخوټېږي
چې د بشر تمده ماتوي.

(ط) «کویته»

خپل حبیب

خداى [ج] نصیب می کړى وصال دخپل حبیب
 ماسیراب کسرى په جمال دخپل حبیب
 په حرمت دامامانو شهیدانو
 راغور کړى خط وخال دخپل حبیب
 که هر غولېرى جدا یم له حبیبه
 ما واصل کړى په اقبال دخپل حبیب
 دغه زما د زده خاږه کلو به
 ټول تازه کړى په شمال دخپل حبیب
 دغه زما د نن تاریک مثال یو واخله
 منور کسرى په مثال دخپل حبیب
 که هر غولېم زه یې حاله یې احواله
 حال می حال کړى په حوال دخپل حبیب
 په دنیا کې د هر شی مثال ما ولېد
 ما ولېد لیدى مثال دخپل حبیب
 بل حوال المزم په زده کېنى ای خاوند
 په خاطر کېنى می دی خیال دخپل حبیب
 زه (غریب) که بیا هر غورمه یې کمال یم
 ما کامل کړى په کمال دخپل حبیب

پور محمد [کاکړ]

زړونه زانگى

چې پرمخ دی کړه خواږه د زلفو ولوله
 زړونه زانگى په هر تار لکه کلوله
 نور مزمان دی پر ما حکم کړى د قتل
 نور وسترگو دی را پورې کړه تورو
 دواړه شولې نې سکر وټې دی لمانگى
 پسر پخپلې صبح شام کولې زړونه
 مه عجیب ملال کانه دی د ترکانو
 چې تاراج ئې کړه زما د خاطر خوله
 ماوې تانسه به دى همدغه زانگى
 تامې کتنېو پسر سینه تازه داغونه

بی وصاله می دواغه گـیره طبیعه
 روغ به کله شم دهجـر له طاعونه
 نحای لری که فلک توی لکه هینم شی
 چی په شپه می ورته می سازه آهونه
 هم قامت و نه دی سرونه رسیری
 معجون بیدسو ستا له غمه سر لکونه
 پردلوا به غمنازی «بیر محمد» کاندی
 به ارمان چی غمی لیره ی زلمی لکونه
 بناعلی علی احمد [سلطان]

نیم بسمل کله

که زما پر لوری کور دی قدمونه
 نو آسان به می زما دخواړ کارولو
 چی هر غم را سره کاندی خوښه ستاده
 که هر غم کړی پر ما ندی ستمونه
 شپه دهجـره را وړه تر مياشتو کال دوه
 نیم بسمل کله کولای شی خواو له
 که دی یواز په دینت مو له کرم صمه
 سر و مال می ستا دحمـدی نذر و له
 وسوالو له می غوږ له نومی هېڅ کله
 په یوه جواب وایی دزرو جوابونه
 الهی زما ده لبر زړه خود سنگ دی
 چی پروانکـسـی زما په فریا دولو
 په لوکلو به می غم هېڅ تمام نشی
 که تصنیف لی کړم له غمه کتابونه
 [سلطانی] می سماوا می عاشقی نکړم
 سبالی د عشق پر خوا وهي ناخو له

بناعلی «پاور»

د دښمن کور به دی

په ننگه کړم

په درگاه کښی به دی تـحان در ته ملنگه کم	تـحاه به خلاص دهری خوا دلام اننگه کم
که حجاب دی دخپل منجه غمی دور کړی	به طواف به دی تـحان جوړ لکه پتنگه کم
ستادیدن تحا دپاره ډیر نـواب دی	مخامخ ده چی دی لیری دزړه زنگه کم
که دفتر د محبت کی می نوم ثبت کسری	به شمیر به دی رفیق په وینو رانگه کم
که دی تـحان د محبت په سند لاهـو کی	زه به هم درېسی خپل تـحان جوړ نه ننگه کم
په حندا که دی «پاور» ته نظر وکړی	
به دی یوه د دښمن کور به دی په ننگه کم	

تخیل

د سهند پر غاړه لاس می لر غاړه
چی راسره وای اشنای می کل وای
آباره خیر یوی ستوری راخیزی
افروش می دی وای شراب و مل وای
چوپه چوپا پیاده د خیال دنیا ده
پارا لای وای د پوره عود عیاره سنبه لای
سپو می رختا کی پوښلی نڅا کی
زلمیان په مینه د جام ست مدام تل وای
د بنگه وشر لنگه دی آواز د جنگه دی
مخچه به بر غوند کړای زلفی کا کړ وای
با نو ای غشی سترگی لې پرندی

کاشکی مجروح شم یا پی بمل وای
دلار کانه دی د زړه خواله دی
زړه مېدی کړای ورته ژل وای
زه مست له ده وای دی مست په مېو
دواړه خوب وای حالت مو بل وای
چی شپه پخه شی مینه توده شی
پر سپین باغ خوښه ایله اور بل وای
زه چی غمجن یم په زړه خو پدمن یم
پر دایس شها نه خدایه واصل وای
خوایی شوه لېره آرزوی خاوری
کامیاب په مینه د ها پسته [ویدی] او هل وای

د غرو غروب

سپوڅود لنگو غرو و نو خاله
زېری لمر و ورو پتېږی
نما هېر او مېه بادونه
پامی دد کړ و دی کېه
مامز پگر و دمه چلېږی
رېوی وحشی کلسونه
په درو کی انکاره کړی
د زړه شپېو غېږونه
د کپړدی مېرمنی پیاپی
سیرلکی په هنو وښوکی
یو مکی ماشوم وینده دی
کپړدی لای په دد لنگو کی

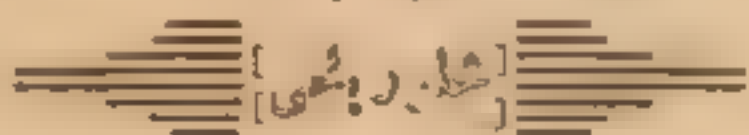
دلته روگن غنګله کښی
کړونی سندری والی
صحرایی بنایسته ایښله
پوچونګی او پوڅه بهانی
دلته رو غاڼکو باندي
غنګلی مرغیان چلېږی
د نور تم را تګ لږ دی دی
کو لای دوی و د د لای دی
د شفق وروستی و د لای دی
مچوی او چت پنا خونه
زه لاهی د ت کی د است یم
زوروی می آیز بادونه
[محمود فارابی]

خواجہ محمد [بنگش]

ز رہ می ستاپہ محبت سرہ تری

چی پا دھالی دجملہ و بنا - ته و
 حیر و اخلا دعا جز خوار و خسته و
 زہ و لہ ما توه لعل د بدخشان دی
 بیا مشکل دی و غول د شکستہ و
 زہ می ستاپہ محبت سرہ تری
 نظر و کمرہ پہ دخیلو دل بستہ و
 دچمن گلونہ و اہر پری نازہ دود
 شمال راغی ستاد صبح و گل دستہ و
 درست نی ویدم لہ غلطہ لہ دھرہ
 ستا خوبو خوبو و خبر و آہستہ و
 چی تہ قد قامت ستاپہ ستر گو واید
 ملا ہوا ہوتہ دھم و آرا ستہ و
 محما سر بہ تر دودم آسمانہ لور می
 کہ می کری دخیل مجاس لہ لستہ و
 پارہ ستاپہ محبت خوبہ سر لستہ
 مگر نازہ کمرہ داخوی لہ فرستہ و
 سر و مال بہ ممکن تخی قربان کرم
 زہ [خواجہ محمد] مریدہ بنا لستہ و

مکندر کہ تر اینور بع سکون و کین
 غہ ارمان تہ پہ نا بودہ ژوندون و کوش
 بہ لوم و گئی کہ لہ غدا لہ چی - مرشی
 ارسطو آں پہ مزار دامضون و کوش
 در شاہ
 داغزی لہ خوب دگل سرہ ہمارا زہ
 پہ زبیرہ صورت دگلوسائل زدہ کہ
 ندرن سہ پہ آغوش سرو آزاد کمرہ
 ترغر بوقی دگلشن تاویدل زدہ کہ
 [مرحوم سید حسن]

دوطن صالح زوی

! 4.29 11.5

سعاد را خن و صبا به عکس کسی چو قدرت معلّم مانده مرگ با آزادی درس را که بدی زده
 دهخدا هیروم، یا کاهن ای نه هیروم، دسر به - بدنه او دوینو به تو بولوبه دهخدا معلّم دانش بهجت
 حق اداسی که یا؟ - تا به ریو او، و او جو بدو و به و چو رما بدن پرورس پیدا که بدی آباد
 دهخدا به عوض کبلی «که زما زخمی زده او تو کړو کړ بدن قبول کری؟

زہ خو غیر لہ ایشار اور اکاری شحہ الہ ہدیہ زارم تہد ہدیہ و مہ او مامیون کرہ زہ خپل
کرہ ہار ہیخ بہ بولم حو کہ ای شحہ و بولہ حیث حق را یل الود عدم بہ عیو کبی زماروح مستریح او
آرام کہ .

[illegible]

دو، م، و، ا، ل، ک، ۴ :

متضاد ژوند

هر شو که خپل عمل ته به

بېله دي چې ټوله شي
نه کوم دي او د کوم دي
ټوله يو پر بل تهمت وائي
دي دهغه عمل غندي او دهغه

و جہل بہ نورہ آیارہ کی
نور اوسپون غہ معلو میری
دحطاو ثواب، پوہ او
نا پوہ، حق او باطل تمیز
خوگ کوی؟

عفو کدماضی کلو بود
حساب به انصافی بوخت دی
اوحنی بیادن حساب
ماضی ته پاری

تخیمی مادی پرستان دی
 همه نور ایمام موی سر ما به غواهی
 بود دنیا به منجلاب کی چوب دی
 او هغه ان د آحر ت بناد ژوان ته هیله من
 غوک ک ره کار طاهر ته کوری از تخیمی بیا دهغو باطن نه
 غوک ک حق به وی و تخیمی بیا دهغو طاهر کوی
 تخیمی بیا به رشوت، غلا او قمار اخته دی
 هغه نور بیا دهغو سره مجادله کوی

خديجه د عدل آرزو مند دی او خيمی د چپاول
شوگند اولاد نشو لي څخه زلمی. هغه نور ياد ناصالح اولاد څخه

سر پنکوی

تھیننی پہ دانت، ہیملی او تملق ژوند کوی
هغه اور بیا په شرافت، پوهی او میړانه
خو که خبر و ته په عباراتو راتگ ور کوی او خو که په مهنی
خو پای لېد اچی ژونه لاله اندی
هر یو په کار اخنددی

د او پانډو خبری

تاریخ :

تاریخ دیاجھا نومشاوردی

(دمقوتی)

عمر ننگه چي دزمانی ژور لهر بدل
خوځ نه شي راځي زوولای دغه رنګه
تاریخ هم خوځ نه شي خطا ایښه لای.

(* * *)

لویان او مټ فکرین هغه خلک
دی چی تار یخ دوی په وجود راوړی
څکه تار یخ د پاچهانو، فیالوفانو
پیشوایانو کاروانی ده .

(اسماء علیہا السلام)

دیوولس تاریخ دهه بی دی
چی دهه اولس مهر و له اولویان
نی میلادی .

(گولڈ سٹار اونیورسٹی)

تیره شوی زمانه لکه خراغ
داسی ده چلی در آفتونگی زمانی
پر تار یکوبانندی رها چوی
(تیره شوی زمانه لکه خراغ)

د تاريخ - د لويانو د ژوند
پر جريان بنادي .

سکا رلا

تیر و زمانه داسی شیده چی
هر خه موید خسی لیری کپرو
همومره بنایسه هلو میبری
(فنی الزمائی)

۱۰ اکثریت آراء اعتبار و رد کرده‌اند .

وضع به معنی و زبیری

1 2 3 4 5

نظام الدین (برقی وار) مجیدی ۹۰

داین عساگر اصلی نوم
علی اود حسن بن هیة اله بن
حسن بن عبد لله حمید بن
عساگر د شفق روی دی . چپی

کنجہ کی ایسی القاحم یا
ادوالحسین اولتیب ہی نورالدین
وئذہ الدین اوشہور ۱۴۱۵
عسا کر فی

دی دھجری ٹپو می پور کے
دروہ پالہ، مو خیمو، وٹھاق
حفاظ و اعاشی مجد ثبو
محکمہ قی دلوہری و مقد مانی
علم و لودزدہ کری یہ کار
پول و کری، اوور و سٹہ تر ہدی

او د علمی مرا آږود بشپړولو
د پاره عراق او د خراسان
تجربو ته یو له سفرو کړ او په
اصفهان او خراسان کې یې
د احادیثو په تعلیم او خپرولو
شروع وکړه.

۵۵ د مخیتو ما حد و په حواله
د ۱۸۰ پخو او ۱۳۰۰ نارینه
و مخچه احادیث ورپدلی او
گر ۵۰۰۰۰۰ په نالیم او او

کتابخانه ملی ایران

(گوستار و لو پون)

ز مود او سنی اوضاع: پنخوا نیو ختخه پیدا شوی اورا تلو نکی

• اوضاع به محض وزیری •

تعالیم مصرفی کی پدی
نور الدین ملک
محمود بن زنگی (دارال
النور) پہ نامہ خط نہ
جو کہ کر ۱۵۰۰ عمر آریا
ہفتہ ۱۵۰۰ دیشو آری
کاوہ .

ابن عسا کرد دنیا کار و نو
د نر و ت خا و لد او و بهایا او
که او چه او در او ده او به پور
قضا عت سره نی ژ و لد کا و .

دده مشق تاريخ چي (۸۰)
مجلده و او به تاريخ كمر
مشهور دي دده د تاليفدانو
شخصه دي چي د نورو مورخينو
د اوچه وده

والی دی تھیں اور دانی
نالیفات ہم لری او دشہر پہ
وہلو کی نی ہم لاس در لوہ،
دی پہ (۵۷۹) ی (۵۷۲)

هجری کال کبی به دمشق کی
وفات شو او د باب الفصیر به
مدیری کبی د خپلو او خپلو او
او معاویه (رض) محنت ته
نخ کړل شو .

شیخ قطب الدین ابشا پوری
پرفہ جتازی لمولغ وکھی
او ملک ناصر صلاح الدین
یوسف بن ایوب ہم دہلہ د
جتازی پہ لمولغ کی حاضر و

بناغلی حبیب الله (نوی)

ارامی لیک او ارامیان

پکښی پیدا شوی دی. [۱]

د اقوم د اشور په زېږ وکتیو کښی چی ایته لوی
۱۳۳۰ پخواله مهاله تهرسی دا خلاصه او په را
وروسته اثار وکتی د (ارامه) په نامه یاد شوی دی
[۲] د (عامرام) لفظ هم چی په قران شریف
کتبی راغلی دی بنایي پرغه یی همدغه ارامیان
دی [۳]

دوی د مذهب ژبی او توکم له مخی د شمالي
سامیانو یو ښاخ بلل کېږی [۴] او څوینی محدثین
یی لاد اسرالیایانو ډیر نږدی خپلوان ګڼی او
والی ارامیان د سوریی د سامی نژاده کوچیانو
یو قوم دی چی د فلسطین په جنوب کښی د کویر
خواته او دغه ښانه کوچیان چی د ښت په دښت
په د خپلو کېږدو سره تکرعیدل، د اسرالیایانو
ډیر نږدی خپلوان وه. مگر څوینی خلکو په علم
سره کلدانیان هم بللی دی. او ارامیانو له
غور لسمی پېړۍ نه را پدی خوا خپلوانانو یو
متمدنو متحکو ته منځه کړه چور او چپاوی پری
جوړ کړ. [۵]

د (دجله) دعاړی له یونان نه راننوتلی او له
په بابل کی کلدانیان چی لاهم د شمال خواته
په یا نه کښی وه، ورسره صحاح شول د (سوتی)
پرهی هم چی له دوی سره و توکم له مخی ډیر
نږدی وه او د دغی سیمی ډیره زیاته برخه یی د
دجله لا نیولی وه. د دوی منځ لوی ته یی ښی

دادی دی ګڼه کښی په ارامی لیک د ارامیانو خبری کړ او
دا ځکه چی یو څو فنیقی لیک وروسته د دغه لیک
له بدلېدلو نه په ارامی لیک سره د نړی په پیلو
پیلو پر څو کښی ژبت ډیر خپور شو او بله دا چی
دا فغانستان لومړنی لیک هم همدغه ارامی
لیک دی چی دهند او ایران د لارونه په پیلو پیلو
په وروته رالنوتلی او بیا په تیریدو د مهال د
افغانستان په ډیر لرغونی او اصلی یعنی
خروشتی لیک بدل شوی دی

د ارامی لیک په برخه کښی زده خپل
تجدیدی اصول سره سم لومړی پخپله ارامیانو
په څو ډول او بیادۍ ته را ځم چی ارامی لیک کوم
لیک و، ځکه لکومان کوم لرغون چی سړی لومړی
تر یو حده پوری پخپله دارامیانو او د دوی د
ژوندانه د زمان او مکان سره آشنانه شی تر هغو
پوری د لومړی قوم د لیک په برخه کښی خبری

کول ځه پخنی شانتنه نه پر ښی.
ارامیان دارام-د شمالي سامیانو د قلمرو
او پادشاه مملکت او سید واکمنی دی چی د بابل
له لویدو څو سرحدونو نه د لوی پد پخنی اسپانر لور
نځمکو پوری رسیده او مرکز یی ښاری د «الیهوه»
شمال ته زنجیر لی و چی ډیری زیاتنۍ زغی کتبی

[۱] دائرة المعارف بریتانیکا، د ARAMEAN تر کلمی لاندې [۲] برهان قاطع مخ، ۴۰۰
[۳] سبک شنسی ټوک مخ، ۱۸۰ [۴] د ارامه المعارف دارامین تر کلمی لاندې [۵] برهان قاطع ټوک ۱ مخ، ۴۰۰

ووهلې خو بیا هم وروسته له دې نوموړی قوم اهمیت پیدا کړ او د
آثارو خاوند شو. [۱]
د لومړي شلمان سر د شور با چاپه ۱۳۸۰ کښې داراميا نوسره په جگړه
کښې و. [۲] د اشور هیواد یې هم ونيو او وایې همدغه یرغل و چې د
اشور لرغونې دولت ته یې خاتمه ورکړه. [۳]
په هره خوا به چې د نوموړي قوم مخه شو، د گران نه یې بحیل وړمان
کړل سوداگری به یې تر لاسه کړه. په کاروانی لارو به یې تسلط وموند
او کومې مخکې چې به یې وایې هلته به یې له بحیل خوا شهر پاران مشر
کړل. [۴] په ۱۳۰۰ ق م کښې یې دمشق، حلب او د سوریې نور واکمنان و
بحیل کړل او بیا قوی سوداگری یې شروع کړه. [۵] په سوداگری کې هم
پوره عمده لې لوی و. وروسته د پیچلپا نو په یو اتحاد سامی قوم دی
چې د بحیل سوداگری لخوا یې هرې حیوانه چپور کړه په هیواد اشور
په پایتخت او بابل کښې یې سوداگری رواج لاره او سیاست نمود
یې د سوداگری سره مخکې به مخکې به مخ ته. [۶]
ارامی ژبه چې په دوو لهجو ویشل شوی ده یوې یوه عراقی لهجه
چې د شرقی آرامی په نامه یادېږي او بله د سوریې فلسطین او طور سینا
لهجه چې د غربی آرامی په نامه یادېږي. [۷] په نهمه ق م پیری کې
په اشور کې د ټول ولس ژبه وه او ازی په بابل کښې رومي ژبه د
دربار یا او ادبی مشرانو سره پاتې شوه پخپله فلسطین کې هم چې
د عربی ژبې مرکز، په ۷۰۵ ق م کښې آرامی ژبه سیاسي ژبه وه. [۸] مگر

د عربو د یرغل سره سم
عربی ژبه چې د ټول سامی
ژبو سره اړیکې لري په اسانی
سره د سامی قوم په متکونو
کښې رواج شوه او آرامی
ژبه یې له منځه یووړه. [۹]
ارامیا نو په ۹۰۰ ق م کښې
هغه امپایر چې یې د فینیقیانو
منځه اخیستی وه پخپلو لاسونو
کښې په کار واچوله، دی
الفبا چې وروسته دارامی
لیک په نامه یادېږي د لودی
او منځني ختیځ له یوه نه تر
بل سره پورې اغیزه وکړه
او په ورو ورو یې مېخی لیک
رپه له منځه یووړ. [۱۰]
داسې چې لومړی به هر
چېرې به مېخی لیک
خه لیکن کیدل، د لیک د
خاوند نوم یا که دغه شی کوم
خاورین او هر یا کوم بل شی و.

د تاریخ الممات السامیه بدی برخه کې لیکلې چې آرامیان درې زره کاله پخوا له موالده د
کوم نامعلوم مها په محله په جزیره العرب کې په وحشی ډول د فرات جنوبی سیمو ته ورسولای
دی او تردې پمختلې پیری یې په هندو سیمو کښې په بر تلگری، وژ او او تالا کولو ډول او ډور
په آبادو کښې تیری کړی دی مگر د بابل او آشور ایستگار په واسطه د پمختلې پیری په شاوخوا
کښې د سوریې حیوانه شپل شوی دی او په سوریې یې د دولسمې پیری په شاوخوا کښې په
یرغلگری لکوتی په رې کړی دی او په عراق، سوریې او فلسطین کې په وده وده کړی دی ترڅو
په پای کې د سوریې په شمال کې د کوچنیو کوچنیو دولتونو په جوړولو پر پاتې شول د
اسرائیلو سره یې په دښمنۍ او احوال پیل وکړ د داود د پادشاهۍ په وخت کې د ۱۰۰۰ ق م په
شاوخوا کې د سوریې په متکونو کښې دغو کوچنیو کوچنیو وارانمې دولتونو له خمر یو چې د
فلسطین تر شاوخوا لکه (ارم دمشق) او (ارام صوبا) د (حوران) په متکونو کښې او
(ارام بیت رحوب) او داسې نور (سین شاسی حاصی ۷۰ ح ۹) (۱) تاریخ ایران مخ ۹۰۸ (۲) برهان
قاطع مخ ۳۰ (۳) تاریخ ایران (۱۴) مان قاطع مخ ۳۰ (۵) تاریخ ایران ۶ فرهنگ ایران باستان
(۷) - سین شناسی ټولک مخ ۸۹۰ فرهنگ ایران باستان مخ ۹۱۵۳ فرهنگ ایران باستان مخ ۹۵۳
(۹) تاریخ ایران مخ ۹۰۸-۹۰۹

پلورنګی یا پېرو د وټنګی نوم به یې په کومه
ځمکه باندې په ارامی لیک لیکل کیده، مګر
وروسته ددی لیک لیکل دومره زیات شوی چې
دمصر، کوچنی اسیا، عراق او ایران په ټول
ولمر وکښی یې عمومیت وموند او د حکامو او

پاچا یا نومکاتیب او د ملتونو نور وابطا دولتي
ورځپاڼې او فرمانونه او عادي لیکنې وایه
په ارامی لیک لیکل کیدلې (۱)

ارامی لیکونکی چې فنیقی الفبا یې زده
کړې وه په نومړي سر کښی یې خپلې لیکنې

په فنیقی ژبه وایکولې، سره لدې چې یې دغه ژبه
په (۱) وه زده، خو غرنګه چې دغه دوه لهجې یوه
د بلې سره نژدې وې، نو یې حاجت پور کیده.
وروسته یې همدغه فنیقی الفبا ځنګه چې وه، د
خپلې مور له لهجې، ارامی د پاره په کار و، چو له

له دې امله ارامی ژبې چې یې زده کړه د سامی
ژبا او ځانګړه پاره ځه ګرانه وه، په ارامی لیک
چې سا. ه. الم. ه. د سامی او امو وایه هیوادونه
و نیول او له بحر ارم او له ارم وروس او د پارس

تر ځای څه پوري یې ارامی ژبه ګول کیده. (۲)
په مصر کښی هم اومې ژبه یو ژبی په معمولی
خط و کښی په هیرو گلیف لیک چې هغه وخت
ساده شوی و، لیکل کیده او په دولتي دواړو
کښی او رسمي احادو او داسی نورو کښی

ارامی لیک په کار نیوده [۳]

د ځینو قرائنو له مخې ګندېږی چې هیڅی لیک
دور ځنډ و خو الڅو د پاره په کار نیوده او دغه
لیک د ګندلو د پاره اختصاص لاره، اما ارامی
الفبا چې [۲۳] نوری یې لړل د لیکلو د پاره
اسانه وه [۴]

د ارامی لیک په برخه کښی هم چې له کوم بڼا څه
دی، ټول ټول خبرې شوي دي، ځینو د انګیرلې
ده چې نوموړی لیک دمصر د هیرو گلیف لیک
څخه راوتلی دی، ځینې وایی چې د سامی ملتونو

څخه یو ملت دغه لیک جوړ کړی دی. ځینې یې
لا هم وایی چې فنیقی لیک هم له دې څخه راوتلی
دی ځکه وایی ارامی لیک له دوه زرو کلونو نه
راپدی خوا موجود دی. [۵]

مګر غرنګه چې د نړۍ د الفبا یې لیکونکو

منشا تر عنوان لاندې وویل: د لیک فنیقی لیک
څخه راوتلی دی
ارامی - تر آثار:

د تورات دوه برخې په ارامی ژبه دي د دانیال
د کتاب یوه برخه چې د التیو خس ایښا لوس
(۱۶۴ ۱۷۵ ق. م) په وخت کښی لیکل شوی او

دانیال ته لیکل شوی د ورکړل شوی دی د عزرا د کتاب
برخه چې دق. م. دریمې پېړۍ په شاوخوا کښی
لیکل شوی دی، دغه ټول تر کوم (تر حوم - ترجمه)
تفسیر چې په تورات لیکل شوی دی او د دوهمې
ق. م. پېړۍ نه شروع شوی دی، په ارامی ژبه دی.

دغه ټول تلمود (زده کړه) په همدې ژبه دی.
چې یوه برخه یې د څلورمې میلادی پېړۍ په
شاوخوا کښی په فلسطين کښی سره راټوله کړی
ده او په عربي ارامی لهجه ده

او له برخه یې د (۴۶۷ ۴۷۱) میلادی کال
په شاوخوا کښی په بابل کښی راټوله شوی او
تر پنځمې پېړۍ پوري مطلب پری ورزیات شوی
دی او د بابلي تلمود په نامه یادېږی او په درقي
ارامی ژبه دی [۶]

[۱] سبک شناسی ټول اول مخ ۷۱ [۲] برهان قاطع مخ ۳۰-۳۱ [۳] فرهنگ ایران باستان مخ ۱۵۳

[۴] برهان قاطع مخ ۳۱ [۵] سبک شناسی مخ ۷۱ [۶] برهان قاطع یو لوی کنډیڅی هېڅنګ، مخ ۱۱-۱۵

ارسطو او د هغه فلسفې معضلې

چې هغه هم عبارت د روح یا نومې آتلیک یا شخصه دی د آتلیک یا دکلمې لپاره یوه معنې معنی نه وه پیدایږي حتی (سوران) چې له فلاسفه څخه دی هم لې ددغه لغت لپاره معنی نه ده پیدا کړې لکه چې لیکلی دی: فکر کول، حس او ادراک کول دداسې شیانو په برخه کې چې هغه لا واقع شوی نوی او په مثل ددغو نوري خاطري دی چې د ارسطو په

را بڼه صفتو کې داخل نه دی خو ارسطو په پنځم صدف کې چې کوم نوم ورته ټاکل شوی نه دی صرف روح دیو داسې حرکت په طرز تلمې کوي او بیا هغه ته یو لوی نوم چې آتلیک یا نومې وړکوي، په هر حال پیرایدل شوی لیکل شوی او ورپدې شوی دی چې ارسطو و مادی ملک ته په پرماتنه ټوکه هم د نوموړي استاد دغه تمال دده د فلسفې په اساس له شېبې نه خپالي دی خو بیا هم دده استاد د روح یوالي او په پېلېدو لکې شي مداله کړې

دی او د روح ده لمې په برخه کې وایي: داسکاره حیره، هچې روح د نومې یو لې در لوانکې، څکه چې پخپل عمل سره ټو، له خپل موجودیت وخت کوي او د بیا اضطراب په حث کې چېن ټو له موجودیت مضطرب کوي او طبعی ده چې پخپله موجود د یوالي په حال کې د امتداد او ویش څخه خالي دی. ارسطو و روح ته درې مهمې خاصې تصور کوي لکه غذا، حس او ذکا

لومړی خاصه په ټولو مصنفه موجوداتو کې شته او دوهم ټي په ټولو حیواناتو کې پیداکېږي خو درېم ټي یوازې د انسان لپاره ده ارسطو خپله هغه مفکوره چې د عقل په نامه یې بولي پر دې برخو ویشي فاعل عقل او منفصل عقل داستاد په نظر منفصله عاقله دیوې املس لوحې په شان ده چې د فاعلي عاقلې پواسطه ورو ورو خپل ماهیت ټیکاره کوي او بالاخره د انسان سره د نیا نه راځي او له انسان سره د دایما ځي محله مگر فاعله عاقله عمومی او آبدی ده. ورپسې ارسطو په نظر کې: ارسطو عبارت د روح دی چې

په هر دې کې غلطی او تر څیر لې لاندې راوړي لومړی ټي د نظریې سر په دغه زمونه کې له پخوا څخه موجود دی وی یوه یوه ردول او په عوض کې یې لې لوی پناوی چې دده دماغی اتیکارات وه منځته راوړل همدغه وجه ده چې (پاسکین) انګلیسي فیلسوف د ارسطو په برخه کې داسې وایي:

په ارسطو کې هم دغه ما ټي شاهانو طرز موجود څکه ده کمان کاوه چې دواړه وې حکمرانی یوازی د نورو وړو په وړاندې ده خو څرنگه چې پوهېږو دغه مفکوره د سقراط څخه پخوا هم موجوده وه ارسطو د هیئت د عالم په زمینه کې هم څه پرمخ تللی دی او (فیثاغورث) ددغې نظریې سر، چې وایي لږ د نظام عالم مرکز دی موافقه لري او ځنګي ته اړ چې وړکوي دده کوچنی کتاب چې د مترو نوري په نامه دی پسه یوې سلسلې روڼانه تجربې وایي نړۍ یوه دائره ده او لمر

په له توقفه بهر و نه اېځېره وی
اوچشمې له منځه وې او په
نښېچه کېنې لوی وچ میدانونه
منځته راغې خو بالعکس
هغه بخارونه چې هواله
صمود کوی داوریځی شکل

پیدا کوی او دا ورښ په توگه
پور له منځکې ته را لویږی په
دې توگه او په بیا ژوندی
او منابع له پیدا کېږی لیل
په مصر کېنې دی د لیل او په
و خپلوا طرافو له تجاوز کوی

او اطراف له هم ورو ورو بهر ته
نژدی کېږی پدې توگه نوی
وچ ځایونه منځ ته راغې او
لوی خشکې پیدا کېږی او
پر عکس ځنې قدیمه ځایونه
له منځه ځی پدې توگه ټوله

لږی دیوه لوی حرکت په
ما یون کې اشدولما او بیا په
پوه انحلال سره بدل کوی
او دغه تبدلات په وار و وارو
پوښېږی خو په ځینو وختو
کې دغه تبدلات په لویو پېمانه

صورت مومي ژوند او مادی
مدنیت چې په ژولو ژوی او
لږی خرابه وی له اوږ پر ځله
لوی لوی فلاکتو څخه داسې
اڅه کېږی چې انسانان له

ولودې لېو ورو ته راجع کېږی
دی په وار و وار او په مکررو
تجربو سره مدنیت خپل اوج
ته رسېدلی او بیا بیرته په
وحشت کېنې او بدلی دی بیا

پورته او بیا لوبدلی دی همدا
وجه ده چې انسان له یوه حاله
وېل حال ته اوږی او غرنګه
چې انسانان په داسې توگه په یوه
منځومه تاریخي دالره کېنې ژوند
او حرکت کوی نو ځکه له پرمخه

منځه چې دوی له پخپل غېږ کېنې
لږی سلطه او اقتدار پېښک کړی
نه دی .

دارسطو د مابعد الطبیعیه مبادی

دارسطو په آثارو کېنې د ځینو
داسې آثارو لیکندوسره مخامخ
کېږی چې د طبیعیه علومو پر برخه
کېنې تألیف شوې دی دغه کتابونه

ارسطو (مابعد الطبیعیه) بللی
دی او د (متافزیک) کلمه له همدغه
وجه منځته راغلې ده .

ارسطو پخپل دغو آثارو کې
ځنې عمومي مسئلې داسې طرحې کړې
لاندې لیولې دی چې د هندو په

احوال او کیفیت اړه نه لری بلکه
د مسئلې مطلق د هندو په ذات او
وجود اړه پیدا کوی .

ارسطو حکمت ته د علم اسباب
پا د علم مبادی وایي ځینو فلاسفه

چې د (مبادی او لهی په برخه کېنې
مطالبې کړې دي ارسطو وروسته
بیا د کولیه و لکه وجود، وحدت،
طبیعت، قدرت کمال او نورو

شما لودغا او خوا په پېژندنه کېنې
بحث کړی او لومړی وجود ته د [الله]
تر مفهومه رسولی دی او بیا یې
خود داسې مسئلې چې د دغه معامېمو

سره مناسبت لری منځته
راوړی او هرې مسئلې ته یې
پېل پېل جواب ورکړې دی
ارسطو دغه د لږی چې لږی
آبدی ده د پخپل ذات کېنې
منحرفه کړه بلکه یو محرک

له اړه لری چې هغه لومړی
محرک دی دا ازلی او آبدی
محرک چې متحرک له دی
یوازی طبیعی علت هم نه دی
بلکه د خپل ذات په حد کېنې
د کاد ده چې جائز د لوی
سعادت دی .

ارسطو او سیاست :

دارسطو د آثارو په سلسله
کېنې د سیاست په نامه هم
کتاب سته چې هغه موږ د
سیاست په برخه کې لومړنی
لوی علمی او فلسفي آثار ګڼو

او د دغه فیلسوف ځنې اساسي
ټکي چې د سیاست او دولت
د ادارې په حصه یې ښکاره
کړې دي دده د سیاست د کتاب
څخه په لنډه ډول دا ته راوړي .

ارسطو د دولت یوه طبیعی
کفی او دده په نظر په دولت
اساس عاليه کورنۍ ده او
کورنۍ یوازانه منځته راوړی

چې په نتیجه کېنې دولت
چولېږی او دولت د عالي
ټولنود تکامل وروستی
مرحله ده .

[لور بیا]

د الماسو اصلیت او ماهیت

مخني کي د کوه نور الماس د تخفي په ډول سره
همایون له وړاندې کړی .

چنانچه بابر په خپل ترک کښي د نوموړي
جواهر د پلاس راوړلو ذکر پاللدي ډول سره
کړي ددي د ترجمه استودوم رجب د رمحلالت
اکره در منزل سليمان فرملي فرود آهده شد

چون این منزل خولمي دور بو وصباح آن کوچ
کرده در عمارت جلال خان نگراوت فرود آمده
شد همایون که پیشتر آمده بود مردم در آن
ولمه عذر کرده خپل گردن اښه از مور
مردم ملاحظه کرده خجبرانه دسدا انداز شوه
گفته آمدن ما را برآمدرا احتیاط کرده

نشسته بودند بکر حاجیت هندو که راجه گوالیار
بود از سد سال بیشتر که در ولایت گوالیار
پدر آن او سلطنت کرده بودند بکر حاجیت
در وقت زیر گردن ابراهیم به دوزخ رفت اولاد
و خپل خانه بکر حاجیت دراکره اود در وقت
آمدن همان خولمي بکر حاجیت بنهال گریخته شد

بودند مردمی که همایون گذشته بود . هر فته
در مقام احتیاط می شوند همایون هم امی -
گذارند که تاراج بکنند برضای خود جواهر
سیار به همایون پیش کش میکنند (کردن) ازین
جمله یکی الماس شهرتی بود که سلطان

علاقه دین آورده بود آن چنان مشهور است
که یک قوم قیامت او را به نصف خرچ روزمره
تمام عاظم گفته بود غالباً هشت مثقال است
در وقت آمدن من همایون من پیش کش کرد
من باز به همایون بخشیدم . . .

په نوموړي ترک کښي د یوه مثقال وزن

لدي وجهي شخه په ملک کښي بدامني او بی
النظامي پیدا شوه مالونه چپاواو په زړو خلک
مړه دوه غوه غوه دوجي دا الماس د گوالیار
لوی راجه رای لرلنگه نومی که پلاس ورغلي
داسي هم ویل کوي چي په ۱۴۰۴ عیسوی سنه
کي چي علاوالدين دملووی پر راجا باندې پري
پیدا کي لوړي وخت کښي ذکر دوی الماس ده
ته د تخفي په ډول سره وړاندې شو .

پیاچي دوی دواړو په خپلو ماښو کښي
صلاح پوه کړه نو سلطان دغه الماس بیرته راجا
ته ورکي اود بابر تر یرغله پوري دده د کورني
پلاس کښي و .

د بابر الماس

راجا سکر حاجیت چي داری لرلنگه د
کورني جانشینه و په ۱۵۲۵ لکه له راغلي
لرلنگه دمخه کي خپل ټوله مالونه اولندي
دولت سره له جواهراتو او زرودساتي په نیت
داکري کاله واستوله مخکه چي له یوی خوا
مخه دغه غای محفوظ غای و او له بلې خوا
مخه کي ساتنه دده پر دمه دوی و د خدای کړه
وه دغه کي چي پسه زدو خورده مخه لودی
ابراهیم د بابر له لاسه ماته وکړه بابر چي د
اکري د کال په اهمیت او په ډیر وختانو پخوا لا
خبر و مخکه تر هر مخه دمخه کي خپل زوی همایون
نومی د نوموړي کال د نیولو په غرض هغی
خواته واستاوه . .

د بکر حاجیت متعلقه پتو چي په لمانو کښي د
خپلک کولو سیک واته لیدی نو د عجز والي

غلو بښترتی لیکل شوی دی
ددې حساب سره نواته مثقاله
۴۴۰ رآی کپړی او زموږ
ددې وخت درواچی ورن
له مخې دغه الماس ۴۶ تولی
اته رتی رانځی دفرشتی د
ناریخ مؤلف لیکلی دی چی
ددې الماس قیمت دتولی
آری دیوی ورځی خوراک
مهیاکولای شی او وزن یی
اته مثقاله ۴۴۴ رلی و .

په هغه وخت کښی چی
د گوالپار راجه گانو د
خلجی سلطان علاؤالدین
له خزانلی مخه په چور
یووی ددهبی دزمانی د مورخ
په قول یو مثقال له ۲۸ رتی
سره مساوی و .

والده سلطان ممنون
عنایت گردیده یکک قطعه
الماس که هشت مثقال وزن
داشت و مبصر آن جوهر
شناس قیمت آن زیاده حد
قیمت می گفتند از خزینه
سلطان علاؤالدین خلجی
بود او را از اولاد راجه بکر
مساجعت بدست آمده
پوش کش بایر نمود .

د سیره الامتأخرین مورخ
چی لیکلی دی (الماس دلودی
ابراهیم مور بایر ورکی د
پار دتوک له لیکنی سره
چغدانلی سرته خوری ددی
مشهور کتاب د اصلاح په
غرض مخکه موږ پورتنی

عبارت چی د کوه نور په متعلق
ودلته را نځل کی
وابی یو وخت همایون سخت
ر نشور شو حال لودی اندازی ته
رسیدلی و چی ایمنی له چور پدو
امید نه ورته کیدی دولت خیر
غونډونکی بایر ته دامتهوره
ور کړه چی پاچادی هغه شی پرده
باندي خیرات کی چی د پارسان
وی موږ مو په خپل جانب د کوه نور
تر الماس ذبیحمنه شی په شاهي
خزانه کښی له وینو پابر ددوی
په جواب کښی وویل هغه گران

او ذبیحمنه شی چی له ما مخه سته
هغه زما روح دی د همایون د ژوند
په مقابل کی دده خوی دولت او
حد ورمال (کوه نور) مخه حدیقت
او واقعت له آری زه په خپله خپل
نشان لږده لدا کوم په مجردي چی
دایی وویل ولاړ هو او درې پالای
پر بستر باندي چارچا پیر دار گر مبدی
دده دصحت او د نشان دندری کولو
دعاوی د پاتې خدای دربار ته
وکړی .

روزی مرتضی علی کرم الله
وجهه نگاه داشتند و آن روزی
را که از چهارشنبه نگاه میدارند
ایشان «پایر» از اضطراب و بی
طاقتی از روز سه شنبه نگاه داشتند

هوای بغایت گرم بود دل و جگر
ایشان تمید و هر روز مذکور
دعا خواستند که خدایا اگر به عوض
جان جان مبدل خود من که با یرم
عمر و جان خود را به همایون
بخشیدم و در همان روز حضرت

فردوس مکانی در تشویش
(پومار) شد فریب در صدمه
صاحب فراش بودند .
نکنی بد پونه او په زړه
نور خلک دایر بندل باندي
دده حملوی او وائی پابر
د الماس دکنجوسی له حقیقه
مخه پارسه همایون باندي
خیرات لکی ددی کسانو
پر عقل او فهم باندي د فکر
غیبتان پاید و خالدي (او
دوی ته وواپی چی دسړی
په نوزنجان د پراهمیت آری
له مال دتذکره الواقعات
جوهر آفتاب چی مخه دا
نابینوی په هغه وخت کی
چی همایون له سوری شور شاه
مخه ماته وکړه او فارس ته
ولای هغه لی خپل لاول
جواهرات سره له یوه غټه
الماسه هاتهماسب صنوی
ته د نعنی په توگه ورکړه
غرنکه چی په نو موږی کتاب
کښی وزن لیدی تصریح شوی
لوشو ویلای چی دابه دغه
د کوه نور الماس وی که پل
له اکبر او جها لکیر مخه
ددې الماس د لړلو کومه
لیکمه زما تر نظر لده تیره
شوی داجهان مخکه چی د
الماسو د پور حوقی و اچته
دغه الماس بی د خزانلی زینت
گرزیدلی وای اما غو نه
ویل کیوی چی دیند په وخت کی
له شاجهان مخه د پرقیمتی
الماس و [اور بیا]

د فی عالم الرئی یا له عربی کتابه مخه

لیکونکسی جبران حلیل جبران

مترجم فحیب

د بعلبک شاعر

(۱)

د بعلبک په ښار کښی
(۱۹۳) کاله تر میلاد مخه امیر

پر مرصع تخت باندی چی
پر چا پورگی ښکلی مشاونه
لنگیدل ناستی وښی لور ته
لی کاهه ماوو کښی لور ته لی
مخورو وومخ ته لی مؤطمو

عسکرو عظم صفونه تر لی
وه د خوڼدورو سدر و وېلو
اوږسارو سرور تر پوولو
وروسته د وزیرانو مشرد
امیر و مچ ته لاس پر نامه
دودر پدی اوداسی عرض لی
و کړه

داداره! پروڼ د همد نه
حکماي مخه یو حکیم چی
د پوهی او حکمت نسی لی
له نمدی مخه له ورا مملو میری
زموږ مملکت ته راغلی دی
دی له یوه حسده مخه وړل

حسد ته دروڅ د افسیص
و غنیدي ته خلک بولی او
عواهی چی دحیلمی غنیدي
د ثبوت اظهار په محملو
دلایلو سره ستاسی ومارک
حضور ته هم عرض کړی .
امیر و فرمایل را حاضر
لی کړی چی د همد ددغی

عجیبی غریبی غنیدي په شاوخوا
کښی «چی دمنه لی هم لږ مخه
معمومات راڅخه شته» مصل
نوحیدات را کړی په لږه خو دقیقه
مخه یونک اور پر ملا کړوب
سپین وری وصالون ته داخل شو
اودا احترام سړنی و امیر ته غیبت
کړ امیر پوښتنه مخنی و کړه .

حکیمه! خبر لکه اړوڅونه
له یوه بدن مخه وړل بدن ته منتقل
کیري اود تماشیح دسللی قیام
پر کومو دلایلو باندی منبې دی .
حکیم په ډیر انکسار سره
عرض و کړه اود دی سم دار و څولو

دانتهال مسنده یوه محمله او
منلی مسنده ده لکه خلک چی په بدن
توی جامه اغوستل کیري اور څه
مخنی لیري کیري همدغه شازته
روح چی اندیت لری او نه وانی
کیري د بدن زړه جامه پر تا کلي

وحت ایسته عور مخوی او په عوص
کښی نوی اغوندي مگر شفاوت
اوسمادت په عملو کسی دروڅ
د حامی به نوی وانی اور څو وانی
کښی نوی تاثیر لری .
کله چی وریر د کلام داوږد

والی په سب سره داعیر به
تندی کښی دقلقی اوصحیر
آثار و لیدل کرار لی حکیم
په غور کښی پوس پوسی
ووړل ان هومره توصیح
بس ده نوره به بیا په دل فرصت
کښی عرض کړی حکیم د

وزیر په اشاره سره سمدستی
وځپلو ویسای ته خامه
ور کړه او د کاهه ماوو په
توای کښی مودب کښیغستی
پاچا چی چار چا پیر
سړکی و اخرو لی درباری

شاعر لی په ستره څه شو
پوښتنه لی و کړه آزما
شاعر چیري دی ۹۹ داه پر عمر
کیري چی نه می دی لیدلی
پدوا به هره شپه زما و مجلس
ته حاضر پدی هیڅکله نه نه
ناغه کیدی .

له کاهه ماوو مخه یوه
ووړل یوه هفته ده مخه د
عشروت دهیکل په رواق
کښی ما وایدی چی دلیری
دغنی ولور ته یی داسی په
مخبر، مخیر کښل چی تا به وین
داور یخو په توکو کی خپله
ویمده پلوی .

[۱] هدیسه یا الشام مشهوره آثارها اما فیه الی نومها المجده بعلبک په شام کښی د یوه مشهوره ښار نوم دی چی آثار یی تر اوسه پوری باقی دی .

بیا له قالدانو څخه یو
قالد را دمخه خواو داسی
عرض ئی وکړ: مگر نه ټولوا که
ما: پرون د سروی د ونو په
منځ کښی ولاړ ولیدی چی
د شاعرانو افکارو په مینه
کښی داسی لاهو وچی زما
وسلام ته بیخي ملتفت شو.

د دربار مشر را دمخه شو
او وی ویل ئی می د قصر په
باغچه کښی ولیدی ژور -
نورې هوم د تکر بدن، ژپ
مع، اوله سترگو څخه لې و
او شکو سیلاب بهیدلو په
حیرت کښی واچولم او خورا
متأثر شوم.

امیر چی د دوی دا ویناوی
په پر حیرت سره واورېدلې
نوسمستې ئې امر وکړ چی
ژر ئې را حاضر کړی غه
وراپښه ده ؟

غسکر او د حضور لور د وظیفین
د دربار د مشر اړ قیادت لاندی
و څخه په میندلو پس راوتل
په دربار کښی چپه چپا ئی

حکمر ما شوه ټول د بهو زلی
شاعر د راوستلو په انتظار
کې لاس تر زلی ناست و -
پس له یوه ساعته څخه د
دربار مشر سا شپونکی په

محاسنه وار خطا او طاق
ته داخل شو چی تابه دل هغه
مرغه دی چی د صیاد غشی
ژوبل کړ و او د پنا غای پلټی

د احترام درسم تر اجر او روسته
ئی داسی عرض وکړ: (د شاعر جسد
مو د قصر په باغچه کښی مې ومیند
ده د وینا په اړ وېدلوسره د امیر
په تکه ژپه شوه اوله ډېر تاثیر
څخه ئی تندی گنجی پودا کړی
وضعیت یی پر بله خوا واوښت
سمدستی بېله در تکه څخه د باغچې
ولور ته له حاضرینوسره وپاغیدی

کله چی د انار و د درختو و احاطی
ته ایزدی شو هلته ئی د نامراده
محلمی شاعر پر مړه جسد باندي
سترگی ولگیدی چی د یوې ولی
و بیخ ته دمې اوسوی گلاب د مالی

غالتکی په غیر سره خورا مال
غزېدلې و چی تابه ویل د شپو، شپو
بدخوا به دی اوس درانه خوب
وړی دی پدې وخت له مصاحبه ونو

څخه یوه د ډېر تاثیر په حال کښی
داسی وویل و کوری له سارنگی
سره په مرگ لا څنگه غاړه په غاړه
شوی دی لکه بیا لوسته محلمی چی
یوه پکلی پوهله په اخل کی ټینگه
لوولی وی .

بیا له قالدانو څخه یو را دمخه
شو او دخپل تالراظهار لې داسی
وکړ:

اوس ئی لا دخيال په عالم کی
لکه څنگه چی ئی عادت و د ستورو
و خوا ته سترگی پر گي لیولی دی
چی ته په وایي د قادر خدای د جلوه
لمایی نظار کوی د کاهناو
مشر و نور و کاهناو په نیابت
امیر ته وویل زما په نظر په سره به

په وی چی داده ملکوت بلبل ده
مقدس عشتروت د هیکل له
څنگه سره بیخشی په حازه
کښی د بنار ټول وگړی باید
حصه واخلی لجهولی دی

د مرگ مړ ئی وایي او هلوکان
دی پر قبر او جنازه باندي
په لار کی او یاد دیني مراسمو
د اجر په وخت کښی گلان

دندی ولی چی دی لوی شاعر
و نویښه بدل ئی هم باید په
ماندار و مراسمو سره وشي
امیر په داسی حال کی چی ټول
حواس ئی په ډېر حیرت سره

د شاعر د جسد و خوا ته متوجه
و د بوله دی چی خپلی سترگی
دی دده له مخه څخه وېلی
خوا ته وایوی یو واری د

(هو) سرور ته وښور او د مگر
پوایی ډېر ژر ډېر حیرت
سره وویل په رښتیا که موږ
دده د دې مړه جسد تکریم او
لمانځنه و لکړو نو (آلهه)

او داده د ښو ټول کافی او بوی
په په کټکی را باندي و خاندی
پنځېده ئی زه دلته مناسب
بولم ولی چی روح ئی په

دغه غای کښی له بدن څخه
حق پولیت اخوستی دی پوهالی
داو خوا ته وکتل د مندی فېلسوف

ته ئی اشاره وکړه و ورته وی ویل
آیا دا نسخ په عینده
سره به داسی وخت راشی چی

زما په روح د پو لوی امیر د جسد جامه او ددغه
نامراده شاعر په روح ددغی زبردست شاعر
د جسد جامه واغوستل شی او دهغه له طرفه څخه
لن زړه په صلوا او مهربانۍ سره چې د پو او
اکا لو خاصه ده خوشحاله شی او د غمجن زړه
آومه خوا ارمالونه ای پوره شی.

هندی پو لوی داسی جواب ورکړ او غلوه حضرت له
لکه څنگه چې د ژمی تر تکلیف ورسته د پسرلی
ملايمه هواراځی او د پو او اکا لوبه او وځو بنگلی
بنگلی لوی قومو له اغوستل کېږی همدغه حالته
د هر چا و روح ته یوله استغنا څخه په تماشې کې
دا حالت پېښېدونکی دی ددې وینا په اړه پو
سره دامیر کښی، کښی، اندولې څه وڅو پو پدی
او د هر فکر چن د خپل قصر وخوانه، ستون، څو
هالته لې هم د هندې حکوم په وینا کې کښی چرت
پندو.

د میلاد ۱۹۱۲ کال

په قاهره کښی

(۱)

د غور لسم پو پو می د هیانا کی پیدلې په
په غور سره مخ نیم کښه کس او په زر پو
و هالکو سره ای پرېبار، طلا بې فال و غو پو او
ددغی منطقې امیر د خپل قصر له څنگه سره
د متکر ناست و کله به یې و فر اخی فضا ته په چیرت
کتل او کله به یې د ایل په شپو کی د تیر و مشاهیر و
د مجدد و عظمی زړی خلطری پلټلې
او د خیال په عالم کښی به یې د فالتو پو لوی اکا لو
دلما لټنی نظاره دا بولول به و چې ددی کوله
گاهې به ای ایاد شپو او امورو موا کېږو

منظاری له الا هرام څخه دعا بدین تر قصره پوری
تر سترگو پوری ایسه کیدلې دا فکار و دعا لم
تر ستر وروسته یې و خپل لیزدې ندیم ته چې
واړه څه یې ناست او د قدیمو نوو شاعرانو

د پر غرافصیدا و غزل لې یې یادې وی امر و کړ چې
اوس می په شعری تلازماتو او باریکو جرعه
فکری سپر مجراته تهر وړا کړه.

ندیم هم هم له دې امره سره پامله احترامه

له امره مو څخه دیوې د پری زړې قصیدې په
وېلو پیل وکړ امیر د غېږ وکړ زړه څکې و له
وزید و نه پر پرده د نوو شاعرانو په مېتکر و شپو و لو
سره می و طبعیت ته د فر حضور کړه ندیم د احترام
سر پټ کړ او د منحصرو شاعرانو له شعر و لو

څخه یې جوخه جذاب شعر و وایه امیر د پام و ځ
پرو کړ ولې یوه نشوی د نوو شاعرانو څخه دیو
شاعر بدیع شعر و وایه ندیم د مو هېج الماسی
د مقامیو تر لم شروع کړ امیر د پام و ځ پو و کړ
تر دې لایو لوی شرو و وایه ندیم پسته د هر کس
او فکر څخه دیو لوی پکار شعر په وېلو پیل وکړ

چې ټول ادبی صنایع پکښی مراعات شوی او د
لاز که خیالی ابتکار کښی یې معاری نه و لوی
امیر ته چې دی شعر و پر خوله ورکړ نو یې پوښته
و کړه دا د چا شعر دی ؟

ندیم عرض وکړ دا داره ده مطلبکی شاعر شعر

دی .

په دې وینا سره یواری دهغه شاعر زړه لوم
دا مور په خیال کښی ژوندی و او دهغه خاطرې
ور په یاد شوی چې د مرګ په وخت کښی یې د

کا هئا نو او قایدا نو په حضور کښی پر پا په شوی
ایمالی د او مو دی شاعر د شعر تر زیات توصوف
و روسته ندیم مخاطب کړ او وی فرمایل - ندیمه
شاعر هغه مرغه دی چې له لوی عالم څخه را ځی
او په کښته عالم کښی لټوی څو یی که یې دلته

څو ک قدر تر ټکړی بیرته لوی عالم یعنی اصلی
وطن ته عودت کوی هلته په فضا کښی دستور و
څخه او دل شوی قمیص وړ پخپل کېږی او د قیوت
له طرفه څخه یې و افکار و ته ملکوتی اثر و کول
کېږی چې دا میر او فزیر زړه له پو شان و ځانته
چلېوی .

د کندهار د مجلې د مؤسسینو

سره یو دوی خبری

د کندهار مجله د طلوع افغان د نشر اټی مؤسسې یوه میاشتني خپرونه ده چې تقریباً د لس کلونو راهیسې د خپرونې او په خپل نشر اټی - پیر کې لې د لشیپ او فرازې پرې لورې ژورې لیدلې دي .

ددې مجلې له پاره به دا کفایت کوي چې ووايو: دا مجله اوس د کندهار د فکر او قلم خاوندان پېژني او کوم اعتدال چې یې ده یو او د پېه مطبوعاتو کې پیدا کړي دي نو په دې باندې نړۍ کې هم علمی او ثقافتي مؤسسات دهغې سره اشنای .

لس کاله پخوا د ازموږ د ښار یو منور لیکوال چې هغه وخت ددې ولایت د مطبوعاتو مدیر و ددې لیکلې فرهنگي اساس اقدام وکړ .

ښاغلي محمد ولي زلمی چې ددې مجلې د مؤسس حیثیت لري د مجلې د تاسیس په وخت کې د کندهار د یو شمېر منورینو فکري او قلمي همکارۍ ورسره وعده شوی وه او دا وعده زموږ د ښاغلو لیکوالو له خوا تر یو وخت پورې پرمخای وه .

خو لکه هر حرارت چې وېرودت ته منجر کېږي لوهغه لومړی ټوډ - والی وروړو خاموشه کېدی خو دا مجله چې زه باید اعتراف وکړم په اقتباس محکومه شوه .

که څه هم دا اقتباس لنډ موجود و خو دهغې چلو لکود یو مشهور انګلیس ورځپاڼه لیکونکي (سامرست موآم) د مقوله عملی کړې یوه چې اړ یو یې خولنده لیکنې اقتباس هر څه افضله دي .

زه چې پر دغه موضوع یو لاس ته راغی ډېر ځیرم دهغې جنبه رسمی نه ده بلکه هر څه چې ددې مجلې د مؤسسینو د ملګري افتخار می درلود، نو یو لکل دوی ته هغه وعده وریا دیم چې ددې مجلې د تاسیس په وخت کې مو سره کړې وی . زه ددې مجلې د سلنوا او حاضر و کار کونکو د کار د لمانځنې په ترڅ کې دا خبره ضروري گڼم چې زموږ د ښار هغه د فکر او قلم خاوندان چې د نشر اټلو او مقضیاتو د پوهنې په برخه کې ددغې عامه اشنا سره اشنای دي چې ان د لوستنې غذاخواه یې دا یادونه کوم چې د خپل ښار ددغې یوې غنیمت نشریې لپاره په قلم او کاغذ گولي ووهي .

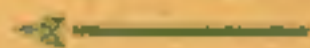
زه یو لکل بیا ددې ښار محترم و لیکوالو ملګرو ته دعوت وړ کوم چې دا خپله مجله هیڅ نکرې اوزمو پسره په دغه فرهنگي او ثقافتي خدمت کې ملګري والسي په درناوي

دخرفی مبارکی دودالی جنوبی برخه

دخرفی شریانی دینکلی
دودالی دینه برخه

۶۶۶